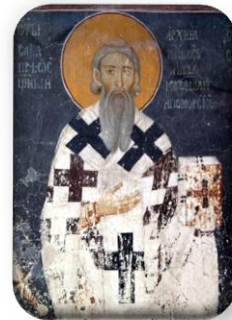

ЕХО

ЧАСОПИС СРЕДЊЕ ШКОЛЕ БРУС

ЈАНУАР 2016. ГОДИНЕ

РЕЧ УРЕДНИКА

Како успети?

Драги читаоци, пред вама је најновији број нашег часописа. Сваке године, па и ове, једна мала група ученика успела је да створи нови број школских новина. Трудиле смо се да вас информишемо о најновијим дешавањима, да вас забавимо и заинтересујемо. Морам признати да писање није тако захвалан посао као што сам мислила. Када пишете дневник, теме за писмени, песме за себе, највећи критичар свега тога бићете ви сами, али када желите да напишете нешто што мора заинтриговати масу и натерати је да чита баш ваше радове, долази до несугласица са самим собом. Кроз главу вам се врзају питања: „Да ли објавити то?“, „Шта написати?“, „Како бити занимљив свима?“, „Како бити довољно опширан да би описао најбоље датуму тему, а уједно и довољно сажет да би читаоци задржали пажњу над вашим делом?“.

Све су то бриге које су нас мориле последњих неколико месеци. Познато је да данас многи стручни и нестручни људи пишу књиге, романе, есеје, песме. Колико је неко стручан и да ли је успео у свом писању, рећи ће маса која буде читала то дело. Сваки писац је незадовољан својим делом и сматра да је дело могло бити још боље урађено, осмишљено, формулисано. Дакле, у успеху, као ни у било ком другом сегменту живота, не постоји савршенство. Зато нам и служе читаоци. Они су наши најбољи критичари. Сматрам да, уколико ваше дело може да заинтересује људе готово сваког узраста, на било који начин, и уколико дело траје и чита се годинама, ви сте успели у свом задатку.

Ипак, на све речено, морам признати да ни ми сами нисмо стручни писати, али имамо јаку вољу и жељу да оставимо бар и најмањи траг у овој школи. Писањем смо то и успели. Разумећемо ако вам се не свиди неки од наших текстова или уколико наше новине не буду нешто што бисте читали у слободно време, али разумите и ви да смо ми уложили много труда, рада и сати да спречимо изумирање школских новина. Зато вас молим да сваку критику, предлог или новину саопштите неком од чланова секције, а ми ћемо се потрудити да то усвојимо, све зарад бољег и квалитетнијег садржаја следећег броја.

Ипак, као што сам и рекла, ми радимо за вас, да удовољимо вашим стандардима и вашим жељама.

Такође, позивам све вас, који имате макар трунку слободног времена и који желите да учините нешто лепо за себе првенствено, а онда и за нашу школу, да се прикључите нашој секцији. То би било све од нас за сада. Видимо се поново у марту.

Желим вам срећу, здравље и много успеха у 2016. години!

Александра Миленковић, II₂

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јелена Пршић, професор српског
језика и књижевности

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Александра Миленковић

ЗАМЕНИК УРЕДНИКА:

Јована Ђокић

ТЕХНИЧКА ОБРАДА:

Перица Стевановић, професор
рачунарства и информатике

Аутори текстова у овом броју су
чланови Новинарске секције
Средње школе Брус:

Алексић Тамара
Дељанин Сара
Ђокић Јована
Јездич Теодора
Лекић Данило
Летуница Кристина
Миленковић Александра
Милисављевић Марија
Милисављевић Невена
Милуновић Срђан
Савић Александра
Џодић Исидора

E-MAIL АДРЕСА ЧАСОПИСА:

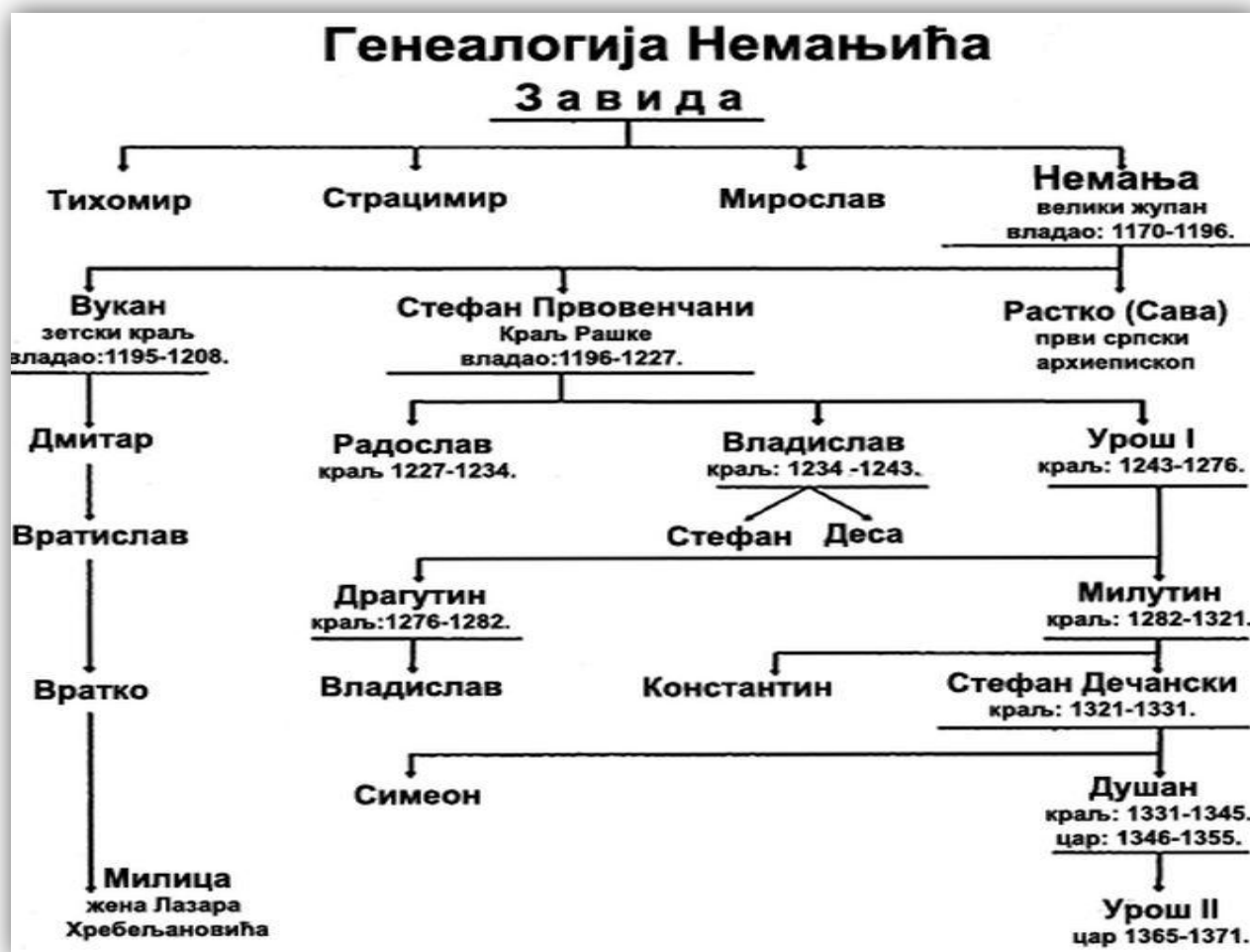
novinarska.sekcija.brus@gmail.com

САДРЖАЈ

- Свети Сава..... 4
- Дугогодишње пријатељство.. 8
- Сајам књига у Београду..... 10
- Читајмо! 11
- Шта је то Cobbis и која је његова намена?..... 12
- Сто година од рођења Бранка Ћопића 14
- Добрица Ћосић као књижевник, интелектуалац и политичар ... 15
- Интервју са Ивом Штрљић..... 16
- Литерарни радови:
 - Приказ атмосфере у драми Ујка Вања 18
 - Андреас Сам- ружна стварност и леви снови... 19

- Угоститељство..... 20
- Туризам у Брусу..... 22
- Насиље 24
- Другарством против насиља.. 25
- Људско тело..... 26
- Спорт и рекреација..... 28
- Здрав живот..... 30
- Љубав 31
- Мода 32
- Жеља..... 34
- Слободно време..... 34
- Хороскоп 35
- Афоризми 36
- Да ли сте знали? 37
- Забава 38

РОДОСЛОВ

СВЕТИ САВА (1175-1236)

Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање и брат краљева Вукана и Стефана Првовенчаног, био је српски принц, монах, игуман манастира Студенице, књижевник, дипломата и први архиепископ аутокефалне Српске православне цркве.

МЛАДОСТ

Растко Немањић је рођен у дежевачком крају на планини Голији. Када је имао 15 година, његов отац, велики жупан Стефан Немања, доделио му је Захумље на управу. На том положају је остао мање од две године (1190/91) док није побегао са очевог двора и отишао на Свету гору, замонашио се и узео монашко име Сава. За њим је била одаслата војничка потера да га врати кући. Међутим, кад су га војници нашли, он је већ био замонашен у руском манастиру Св. Пантелејмона, или у Ватопеду.

Из Теодосијевог житија Светог Саве:

Властела је стигла на Свету Гору и тамо се распитује за Растка, где би могао бити. Рекли су им да је отишао у руски манастир и они пожуре пре него што се замонаши. Кад се среташе рекли су му да их је послао његов отац јер жали за његовим одласком и жели га назад код куће. Иако им је Растко тражио да га оставе и да остане ту, они не могу јер их је његов отац послао по њега. Они га се плаше, али такође не желе Растка на силу да воде, мораће ако им не буде друге. Растко се претвори као да ће отићи са њима, а у себи смишља шта да ради. Почастио их је богатом вечером, а затим их одвео у цркву на молитве, где они и заспаše, што од пута, што од вечере; то му је и био план. Када виде да је властела

заспала, устаде и оде са игуманом да га заветује са Господом и он се одликова чином свештенства.

Наредних седам година је остао у Ватопеду (основаном 985. године), где му се придружио његов отац Стефан Немања, пошто се одрекао престола и замонашио 1196. године, проведши више од годину дана у Студеници као монах Симеон.

САВА КАО СВЕТОГОРСКИ МОНАХ

Сава је 1197. године кренуо у Цариград да од цара Алексија III Анђела тражи дозволу за подизање српског манастира на Светој Гори. Вратио се са дозволом следеће године. Манастир је основан на месту старог и полуразрушеног грчког манастира Хеландариона. Сава је учествовао у састављању оснивачке повеље Хиландара коју је издао његов отац. Доментијан наводи да је Сава, боравећи у Цариграду, посетио манастир Богородице Евергетиде, одакле је 1199. узео један примерак манастирског типика и дао да се преведе на старословенски, који је после, у делимично измењеном облику, постао типик Хиландара, а касније и Студенице.

Између 1200. и 1204. године, Сава је у Солуну био рукоположен за архимандрита. После пада Цариграда 1204. године, Света Гора је потпала под власт Бонифација Монфератског, маркиза од Монферата и солунског краља, који је почео да намеће своју власт светогорским манастирима уз подршку крсташа. У ту сврху је саградио замак, одакле су манастири пљачкани и где су монаси мучени.

Према Савиним речима, браћа Стефан и Вукан су га, после вишегодишњег међусобног сукоба, замолили да пренесе очеве мошти у Србију. Сава је, вероватно, кренуо на пут у зиму 1206/1207. Почетком 1207. Симеон је сахрањен у Студеници, а Сава је постављен за игумана Студенице, где је заведе поменути Хиландарски типик са мањим изменама.

САВА КАО АРХИЕПИСКОП

У то време српска црква није била самостална, већ је била подређена Охридској архиепископији и имала је само три епископије (Рашку, Липљанску и Призренску) у којима су владике били Грци. Сава

одлази у Никеју (јер су Цариград тада држали Латини) код васељенског патријарха Манојла Сарантена и византијског цара Теодора Ласкариса, тражећи аутокефалност српске цркве. Шестог децембра 1219. године Рашка епископија постаје архиепископија, а Сава први српски архиепископ. Сава је такође у Никеји тражио специјалан статус да његови наследници не морају да долазе у Никеју за посвећење, већ да их може изабрати рукоположи локални синод.

**Штап Светог Саве, из
манастира Света Тројица у Пљевљима**

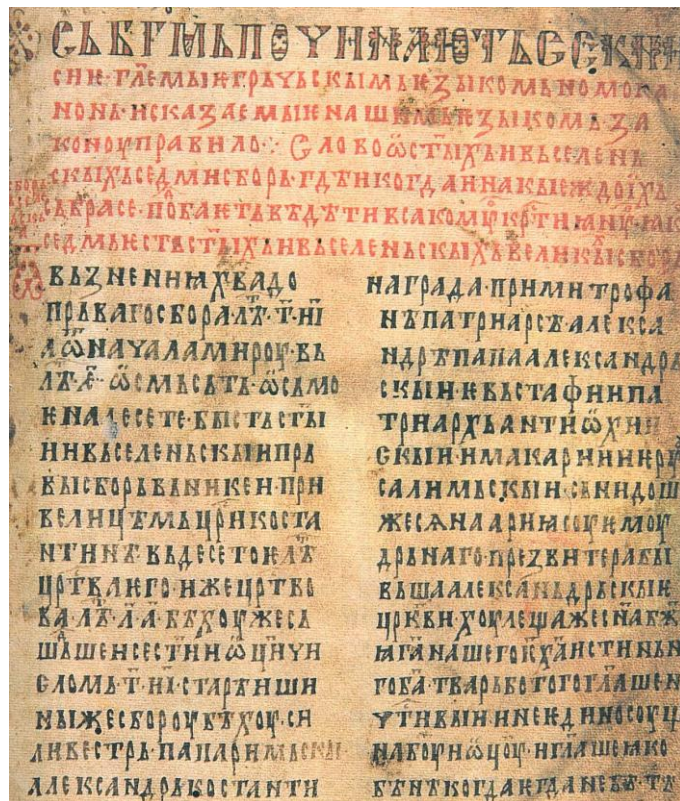
Сава потом у Солуну, у манастиру Филокал, завршава састављање Номоканона, зборник црквених и грађанских прописа, и објављује га као Законоправило. По повратку у Рашку оснива осам нових епископија (Зетску, Хвостанску, Хумску, Топличку, Будимљанску, Дабарску и Моравичку), међу којима и Жичку, која постаје седиште нове српске архиепископије. Сви новопостављени епископи добијају по један препис Законоправила. Новоизграђени манастири су богато даровани имањима, њивама, шумама, виноградима, пашњацима и воћњацима.

ЗАКОНОПРАВИЛО

Законоправило Светог Саве из 1219. године је било први српски устав. Законоправило је уређивало велику област друштвених односа, како црквених тако и грађанских. Део Законоправила који се односио на црквено право сачињавали су: Синописис Стефана Ефеског, Номоканон Јована Схоластика, Номоканон у 14 наслова, Правила светих апостола, Правила светих отаца, Одлуке Васељенских и Помесних сабора и Мојсијево законодавство (3. и 5. књига Мојсијева).

Део који се односио на Грађанско право сачињавали су: Изводи из Новела Јустинијанових (око 550), правни зборник који је саставио Јован Схоластик, Collectio tripartita, збирка закона из Јустинијановог законодавства и Прохирон (Закон

градски) из 879. године, зборник византијског грађанског, кривичног и процесног права. Пресађивањем (рецепцијом) римско-византијског права Србија је постала саставни део европске и хришћанске цивилизације.

**Законоправило Светог Саве,
Иловички препис из 1262. године**

САБОР У ЖИЧИ

Године 1221. је одржан општи државно-црквени сабор, први након добијања аутокефалности, у манастиру Жичи, подигнутом као седиште нове архиепископије. На сабору је Сава папином круном (венцем) крунисао (овенчао) свог брата Стефана Немањића за краља, који постаје Стефан Првовенчани, а Србија постаје краљевина.

Сава је пред овим сабором одржао Жичку беседу о правој вери, у којој поучава краља, властелу и новоизабране епископе основним догмама православне вере, тврдећи да су без ње добра дела узалудна.

**Јер нити користи исправност живота
без праве и просвећене вере у Бога,
нити нас право исповедање без
добрих дела може извести пред
Господа, него треба имати обоје,
да савршен буде човек Божји.**

Том приликом, Синод православне цркве проклиње бабуне, односно богумиле, као и поглаваре босанске цркве која је примала верске прогнанике из Рашке.

Манастир Жича

Након сабора је Сава лично испитивао и покрштавао оне који нису прихватили новоуспостављену црквену хијерархију:

А оне који су проповедали јерес задржа са собом код цркве и насамо их тачно испита. Некрштенима, уз претходно проклињање јереси коју имађаху, заповеди да држе дане оглашене у чувању чистоте, и тако заповедаше им да се крсте.

КЊИЖЕВНИ РАД

Савин књижевни рад је веома обиман, и намењен је поглавито организацији манастира. Најпре је написао три типика (правилника): *Карејски типик*, *Хиландарски типик* и *Студенички типик*. На почетку *Студеничког типика* описао је живот ктитора тог манастира, свог оца, Стефана Немање, у монаштву названог Симеон. *Житије Св. Симеона*, које се доцније издвојило из *Студеничког типика* и осамосталило, најважније је Савино дело.

Остали Савини списи су:

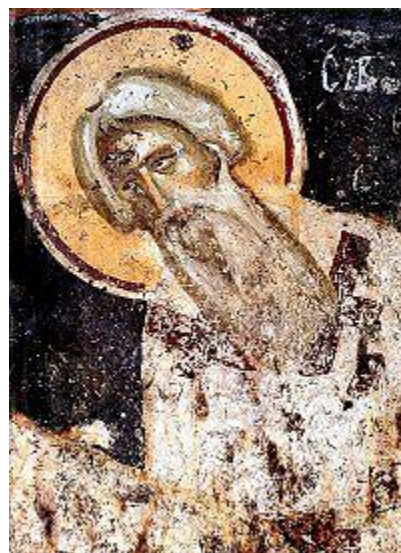
- Служба Светом Симеону
- Посланица игуману Спиридону (прво сачувано приватно писмо у српској књижевности)
- Устав за држање 'Псалтира'
- Номоканон или Законоправило

Житије Светог Симеона се састоји од једанаест поглавља, која се могу груписати у следеће садржинске целине:

- Градња манастира Студенице
- Немањин силазак са престола
- Одлазак Св. Симеона у Свету гору
- Смрт Св. Симеона
- Пренос Немањиних (Симеонових) моштију у Србију

СВЕТИ САВА У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ

Од времена Светог Саве, ходочашћа у Свету земљу су надахнула многе владаре, црквене великодостојнике, монахе, побожан народ, уметнике, и то надахнуће траје и данас. Међу значајнијим дародавцима православних манастира и цркава на Светој земљи су били први српски архиепископ Свети Сава, потом и други владари Немањићи, краљ Милутин и др., као и први српски патријарх Јоаникије и други.

Свети Сава, фреска из 13. века, Пећка патријаршија

Свети Сава је приликом првог ходочашћа у Свету земљу, подигао конаке за српске монахе у Ђурђијанском манастиру Светог Крста недалеко од Јерусалима. Потом је откупио земљиште на брду Сион и ту сазидао манастир за српске монахе, док је у Акри, у тада палестинском пристаништу, од Латина откупио Цркву Св. Ђорђа, да послужи као прихватилиште монасима.

Био је ктитор и дародавац манастира Светог Јована Богослова (кућа Ј. Богослова коју је Сава купио, конак и црква). Приликом обиласка Сиона, са патријархом Атанасијем из Јерусалимске патријаршије, архиепископ Сава је купио кућу (Св. Јована Богослова), тј. Сионску Горницу у којој се одржала Тајна вечера.

Приликом другог боравка у Светој земљи, 1235. године, све своје задужбине, манастире и метохе, поконио је великој православној Лаври Светог Саве Освећеног, којим су Срби управљали пуних 130 година.

СМРТ И НАСЛЕЂЕ

По повратку са ходочашћа у Јерусалим, пролазио је кроз Бугарску. Ту је преминуо 14. јануара 1236. и био сахрањен у тадашњој бугарској престоници Трнову. Његов синовац, српски краљ Владислав, иначе зет бугарског цара Асена, после годину дана је пренео његове мошти из Трнова у манастир Милешеву. Стефан Вукчић Косача се 1448, по освајању манастира Милешева, прогласио „херцегом од Светог Саве“, а област којом је управљао касније је добила име Херцеговина.

СПАЉИВАЊЕ

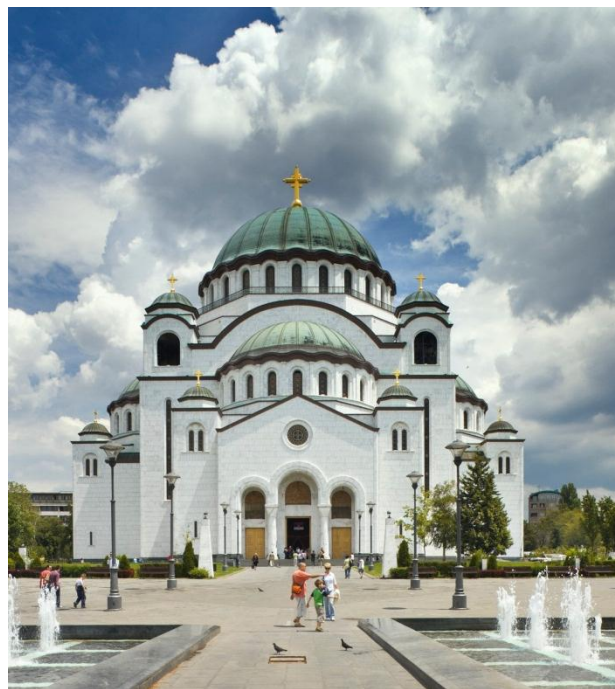
Мошти Светог Саве су биле у Милешеву, све док их Синан-паша није одатле отео, однео у Београд и спалио их на брду Врачар 27. априла 1594. После ослобођења од Турака на Врачару је подигнут храм посвећен Светом Сави, у знак сећања и захвалности за све оно што је Свети Сава урадио за свој народ и цркву.

Место на Ташмајдану, Београд, где су највероватније спаљене мошти Светог Саве

Место спаљивања, међутим, вероватно није било на данашњем Врачару, који је тада био далеко изван зидина града, већ на брду Чупина умка, на месту између данашње цркве Светог Марка и спортског комплекса, а које се тада звало Врачар. По народном предању, пре спаљивања мошти, спашена је рука Светог Саве и данас се налази у манастиру Свете Тројице код Пљеваља.

Српска православна црква празнује Саву као светитеља 27. јануара по грегоријанском, односно 14. јануара по јулијанском календару. Празник Светог Саве, Савиндан, обележава се као школска слава у свим школама у Србији.

Храм Светог Саве

*Кристина Летуница, II₂
Јована Ђокић, II₂*

ДУГОГОДИШЊЕ ПРИЈАТЕЉСТВО

Четвртак, као и сваки други радни дан, за све средњошколце помало досадан, понекад тек занимљив, у нашем граду пијачан дан, пун разног света из Бруса и околине. Могло би се рећи – дан као и сваки други. АЛИ НЕ! О, КАКВА ГРЕШКА! Овај четвртак је посебан. Питате се зашто? Управо ћу вам објаснити.

Освануло је сунчано и пријатно, прво октобарско јутро. Четвртак, 1. октобар 2015. године, већина ученика зева у школским клупама, већина наставника предаје школско градиво, али шта је са мањином? Где смо ми? Ми се тренутно налазимо испред Средње школе са торбама у рукама, ранчевима на леђима и осмехом на лицима, спремни да кренемо пут Берова. Али, као и обично, чекамо професоре. Коначно, појављује се професорица Јелена и прозива ученике, а затим прегледа пасоше. У међувремену, стигли су остали професори, као и аутобус и возач.

Е, сада креће занимљивији део. Почиње паковање кофера. Ученици се гурају, возач се нервира,

професори покушавају да спрече сав тај хаос, али узалудно. Некако смо и то завршили. Улазимо у аутобус. Распоред седења се већ зна – најмирнији напред са професорима, спавалице у средини, а нас неколико најгласнијих и вечито спремних на добру шалу смештамо се на неколико задњих седишта. Пут је дуг, тако да се већ у Тршановцима, на свега 5 км од школе, из ранца ваде кифлице, питице, пице и разни понети специјалитети. Наравно, сви се морају послужити, па кесе само шетају од једног до другог ученика. После првог јела, пут се наставља у прилично мирном разговору.

Прва пауза – мотел Предејане на самом југу Србије. Журно се излази из аутобуса и креће се у потрагу за храном, водом, клупама за седење, али највише се тражи место за сликање. Након пола сата, сви се враћају у аутобус. Коначно неко почиње да певуши, а за њим и сви остали. И тако све до границе. На граници тишина. Улазимо у Македонију, враћају нам пасоше и путовање се наставља уз музику, разговор и смејање.

Око 6 сати поподне стигли смо испред средње школе у Берово. Петнаест ученика чекало је испред школе. То су били наши домаћини. Свако од нас

изабрао је једну особу код које је провео наредна 2 дана. На самом почетку приметили смо огромну дозу гостопримљивости. Свако је отишао кућама својих домаћина. Увече смо се окупили сви заједно на средњошколској журки, која је била спремљена нама у част. Вече је брзо прошло, а ујутру смо сви заједно отишли да одгледамо приредбу коју су спремили поводом њиховог Дана школе. Након приредбе, одигране су фудбалске, одбојкашке и рукометашке утакмице у којима су учествовали и ученици наше школе.

По завршетку утакмица, одвели су нас на Беровско језеро. Прошетали смо дивно сређеним парком и спа комплексом, а затим се вратили на ручак. Вече је прошло слично као и претходно.

Следећег јутра чекао нас је повратак кући. Дуго смо се опраштали од домаћина, затим са професорима још једном обишли исто језеро и у 4 сата поподне кренули ка Брусу. У повратку смо причали своје утиске и хвалили се добро проведеним продуженим викендом. Уз неколико пауза, гужву на граници и видно уморни, у Брус смо стигли 3. октобра у каснијим вечерњим сатима.

Презадовољни путовањем, отишли смо кућама, а наредних неколико дана смо препричавали овај незаборавно проведени викенд.

Сви нестрпљиво ишчекујемо долазак наших драгих пријатеља из Македоније и надамо се да ће ово пријатељство трајати све док ове две школе буду радиле.

Александра Миленковић, II₂

САЈАМ КЊИГА У БЕОГРАДУ

Ове године одржан је 60. Сајам књига у Београду. Почасни гост је била Русија. На штандовима нашло се много наслова, што домаћих, што страних аутора. Русија је као почасни гост представила своју културу и многобројне наслове.

Пажњу публике, као и сваке године, привукао је овогодишњи добитник НИН-ове награде, Филип Давид и његов роман *Кућа сећања и заорава*. Нешто млађи читаоци су направили гужву око штандова Марка Шелића Марчела и Зоране Јовановић. Модна блогерка, која је својом, рећи ћемо, књигом успела да привуче пажњу омладине, а навукла на себе и гнев нешто старијих, свакако је велико изненађење. Велики попусти су били прилика да се нађе понешто за свачији џеп. На крају крајева, важно је да се чита, макар се штиво и не бирало много. По принципу оне старе: 'леба и игара. А колико смо се заиграли, остаје нам да видимо у будућности. И ове године је наша школа посетила Сајам књига и то 31. октобра, а кући смо се вратили са по којим новим насловом у личној библиотеци.

Сара Дељанин, II₂
Александра Миленковић, II₂

ЧИТАЈМО!

Не желимо да рангирамо познате светске књижевнике и њихова дела, али у овом броју направили смо ужи списак оних дела која свакако заслужују пажњу читалаца:

1. Оноре де Балзак, *Чича Горио*
2. Ђовани Бокачо, *Декамерон*
3. Емили Бронте, *Оркански висови*
4. Албер Ками, *Странац*
5. Мигел де Сервантес, *Дон Кихот*
6. Данте Алигијери, *Божанствена комедија*
7. Фјодор Достојевски, *Злочин и казна*
8. Фјодор Достојевски, *Идиот*
9. Фјодор Достојевски, *Зли дуси*
10. Фјодор Достојевски, *Браћа Карамазови*
11. Еурипид, *Медеја*
12. Гистав Флобер, *Мадам Бовари*
13. Габријел Гарсија Маркес, *Сто година самоће*
14. Габријел Гарсија Маркес, *Љубав у доба колере*
15. *Еп о Гилгамешу*
16. Јохан Волфганг фон Гете, *Фауст*
17. Николај Гогољ, *Мртве душе*
18. Ернест Хемингвеј, *Старац и море*
19. Хомер, *Илијада*
20. Хомер, *Одисеја*
21. Библија
22. Франц Кафка, *Процес*
23. Томас Ман, *Чаробни брег*
24. Херман Мелвил, *Моби Дик*
25. Владимир Набоков, *Лолита*
26. Марсел Пруст, *У потрази за изгубљеним временом*
27. Франсоа Рабле, *Гаргантуа и Пантагруел*
28. Вилијам Шекспир, *Хамлет*
29. Вилијам Шекспир, *Краљ Лир*
30. Вилијам Шекспир, *Отело*
31. Софокле, *Краљ Едип*
32. Стендал, *Црвено и црно*
33. Лоренс Стерн, *Живот Тристрама Шендија*
34. Џонатан Свифт, *Гуливерова путовања*
35. Лав Толстој, *Рат и мир*
36. Лав Толстој, *Ана Карењина*
37. Антон П. Чехов, *Изабране приповетке*
38. *Хиљаду и једна ноћ*
39. Михаил Булгаков, *Мајстор и Маргарита*
40. Јохан Волфганг фон Гете, *Јади младог Вертера*

Јелена Пршић,
професор српског језика и књижевности

Шта је то COBISS и која је његова намена?

Савремени читалац захтева и осавремењене библиотеке. Иако је чар чекања, обилажења полица и тражења наслова нешто што је незамењиво, неки привидни недостатак времена који нас притиска диктира мало другачија правила која имају и своје предности: сада, одмах и са свог личног рачунара претражити базу података неке библиотеке и то захваљујући COBISS-у.

COBISS је један вид виртуелне библиотеке, јединствен библиотечко-информациони систем са узајамном каталогизацијом, а омогућава нам да у сваком тренутку имамо приступ подацима о библиотечком фонду свих библиотека чланица, којих је тренутно у Србији преко 170.

COBISS (енгл. Co-operative Online Bibliographic System & Services) — Задружни интернетски библиографски систем и услуге

Овај систем има много функција тзв. виртуелне библиотеке. Тренутно је у употреби у Словенији (COBISS.SI), Босни и Херцеговини (COBISS.BH), Македонији (COBISS.MK), Србији (COBISS.SR) и Црној Гори (COBISS.CG). Ови информациони системи су аутономни, али деле платформу. Преко 350 библиотека користи COBISS за аутоматизацију свог пословања. COBISS.Net је назив мреже која повезује COBISS кооперативне библиографске системе различитих земаља.

База података
Претраживање
Моја библиотека

Локална база података: **Народна библиотека Брус** (Бр. записа: 17.565)

Претраживање

Основно
Изборно
Командно

Аутор
Иво Андрић
И

Наслов
И

Година издања
И

Кључне речи

Језик:
сви језици

Избор записа:
сва грађа (такође е-извори)

Писмо:
сва писма

Само извори са е-приступом:
☐

ПРЕТРАЖИ

Савети

Захтеви за претраживање који имају исти облик у ћирилици и у латиници, могу се написати или једним или другим писмом.

Преглед појмова

Ако не знамо какав је прави облик имена, у изборном начину претраживања може нам помоћи преглед појмова у индексима за претраживање. Утикламо почетак ауторовог имена и клинемо дугме (преглед појмова). Добићемо списак имена из којег изберемо одговарајући облик имена. Име ће се аутоматски пренети у прозор за претраживање. Ако то желимо, одговарајући облик имена и ручно можемо унети у прозор за претраживање.

Лична имена

Лична имена у пољима за ауторство, односно пољима за име као предметну одредницу су инвертована - презиме је на првом месту, а затим следи једно или више имена. Између презимена и имена налазе се зарез и размак. Код фразног начина претраживања име морамо унети у облику Презиме, Име.

Пример
"андрић, иво"

[више о изборном претраживању](#)
[детално о изборном претраживању](#)

[НА ВРХ](#) | [База података](#) | [Претраживање](#) | [Моја библиотека](#) | [Изаз](#)

Уношењем једног од захтева за претраживање (име аутора, наслов, година издања, кључне речи) имате могућност да претражите неку од локалних база података (база само једне од чланица) или да претраживање вршите на нивоу узајамне базе (претражујете базе свих чланица). На тај начин тачно можете видети где можете наћи наслове који су вам потребни и да ли има расположивих примерака за позајмицу или не. Одабиром једног од погодака на екрану ће се исписати библиографски подаци о изабраној грађи и списак свих библиотека које у својој бази поседују ту грађу. Довољно је да имате приступ интернету и срећу да библиотека у вашем граду или околини буде чланица COBISS-а и ваши проблеми су решени.

База података
Претраживање
Резултати претраж.
Моја библиотека

Локална база података: **Народна библиотека Брус** (Бр. записа: 17.565)

Резултати изборног претраживања

Претражили сте: Аутор=**Иво Андрић** И Избор записа=**Сва грађа** [Ток претраживања](#)

Број пронађених записа: **123** [ПРОМЕНИ ЗАХТЕВ ЗА ПРЕТРАЖИВАЊЕ](#)

Сортирање по: COBISS.SR-ID [Записи: 1-10] [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) ... [>](#) [>>](#)

Бр.	Аутор	Наслов	Врста грађе	Језик	Година	Статус у позајмици	Е-приступ
1.	Андрић, Иво, 1982-1975	Ex ponto	кратка проза	scc	2001	Нема COBISS/Позајмице; примерци за позајмицу ван библиотеке	
2.	Андрић, Иво, 1892-1975	Иво Андрић. 3	др.књиж.облици	scc	2012	Нема COBISS/Позајмице; примерци за позајмицу ван библиотеке	
3.	Делић, Јован, 1949-	Иво Андрић : мост и жртва	књига	scc; eng	2011	Нема COBISS/Позајмице; примерци за позајмицу ван библиотеке	
4.	Андрић, Иво, 1892-1975	Иво Андрић. 2	кратка проза	scc	2011	Нема COBISS/Позајмице; примерци за позајмицу ван библиотеке	

Једна од библиотека чланица је и Народна библиотека у нашем граду Брусу. Ако сте заљубљеник у књиге и имате времена, прошећајте, разгледајте и одаберите наслове уз које ћете уживати, али ако тражите нешто одређено, посетите COBISS и само вас неколико кликова дели од одговора на питање да ли ћете то наћи у локалној библиотеци или се ваша потрага не завршава ту, у улици Братиславе Петровић број 15. И још једна напомена: користите ћирилицу да би ваше претраживање било што успешније.

Јелена Пршић,
професор српског језика и књижевности

СТО ГОДИНА ОД РОЂЕЊА БРАНКА ЋОПИЋА

Бранко Ћопић је рођен 1. јануара 1915. године у селу Хашанима у Босанској Крајини. Био је босанскохерцеговачки књижевник. Учитељску школу је завршио у Бањој Луци, а филозофски факултет у Београду. Већ као студент се афирмише као писац од дара, скреће на себе пажњу књижевне критике и добија заслужено признање додељивањем награде Милана Ракића.

Надахнут и спонтан у свом књижевном раду, добар опсерватор и познавалац живог народног говора, а уз то ведра духа и са истанчаним смислом за хумор, Ћопић је лако и брзо освојио најшире слојеве наше читалачке публике. Он је писао приповетке и романи и неговао песничко стваралаштво за децу. Био је добар писац хумористичких прича, а у току Другог светског рата и патриотских песама.

Уочи Другог светског рата налазио се у ђачком батаљону у Марибору. У данима априлске катастрофе он је, са групом својих другова, покушао да пружи отпор непријатељу код Мркоњић Града. После тога је отишао у свој родни крај, а кад је планула прва ослободилачка пушка, ступио је у редове устаника и међу њима остао током целе народноослободилачке борбе. Све време рата био је ратни дописник заједно са нераздвојним пријатељем и кумом, такође веома познатим књижевником, Скендером Куленовићем.

Цео радни и животни век након Другог светског рата Бранко Ћопић је провео у Београду, али је врло често путовао по Југославији и другим европским државама. Иако је припадао народноослободилачком покрету, Бранко Ћопић је, као човек великог образовања, бистрог ума, осећаја за правду и праведност и критичког посматрања стварности која га је окруживала, веома рано почео да износи сопствена мишљења о неким појавама. Радио је то или отворено или у литератури као писац. Дела су му превео на руски, енглески, француски, немачки,

украјински, пољски, чешки, бугарски, словеначки и мађарски језик. Многи су за њега говорили да је највећи дечији писац свих времена рођен на просторима бивше Југославије. Терен са кога је Ћопић претежно црпео грађу за своје приповедачко стваралаштво био је његов завичај. Ћопића су у доратним приповеткама највише занимали сиромашни сељаци, сањари и просјаци, деца, скитнице и надничари, и он је о свима њима причао са брижним, заштитничким разумевањем. Ти његови јунаци су свет заборављених, усамљених и одбачених људи који безгласно тугују због зла коме не могу и не умеју да се супротставе. Бранко Ћопић се са успехом огледао и у роману, иако су природи његовог талента више одговарале приповетке и новеле. Романи *Пролом* и *Глуви барут* сликају учешће сељака Босанске крајине у устанку, а роман *Не тугуј, бронзана стража* прилагођавање колониста новим условима живота у Војводини.

Добар део свог стваралаштва у прози Ћопић је хумористично интонирао. Хумор се налази у природи и менталитету његових јунака, који и у најтежим животним тренуцима знају да сачувају ведрину и да се насмеју чак и властитој невољи. Осим тога, Ћопић је од оних писаца чија се опсервација нарочито манифестовала у откривању ситних људских мана и недостатака. Тако се и десило да је овај наш врсни приповедач о мирним временима приповедао са тугом, а о ратним - ведро и насмејано.

Бранко Ћопић је претежно епски писац, и то писац са урођеним даром приповедача, вештог пејзажисте и духовног хумористе. Али у његовој природи је исто тако видна и једна лирска жица, која се није показивала само у описима босанских пејзажа, већ и у портретисању људских ликова који су му били блиски и драги. У бурном времену народног устанка из те лирске нити Ћопићевог талента потекла је његова борбена лирска поезија. Он се са успехом огледао и у стваралаштву за децу. Са живом маштом и даром за спретно уобличавање својих инспирација, а уз то и одличан хумориста, он је нашој дечијој књижевности дао више драгоцених прилога. Преко петнаест књига за децу, међу којима су и два романа, живи су доказ његове активности у овој књижевној области. Једна од најпознатијих књига за децу су свакако *Магареће године*, као и *Лежева кућица*.

Као стар, Бранко је био много болестан. Одлучио је да себи прекине муке и скочио са моста 26. марта 1984. године.

Марија Милисављевић, IV,

ДОБРИЦА ЋОСИЋ КАО КЊИЖЕВНИК, ИНТЕЛЕКТУАЛАЦ И ПОЛИТИЧАР

Добрица Ћосић је један од најзначајнијих личности XX века бивше Југославије и касније Србије. Најзапаженији као књижевник, био је уско везан са политиком и као интелектуалац и члан САНУ. У младости био је комуниста и Титов заговорник, касније његов највећи опозиционар, учесник политичких промена у Југославији, активиста током деведесетих, значајан члан књижевно-политичког живота после 2000. и заборављени старац који умире у јеку поплава које потресају Србију 2014. године и поред којих пролази непримећен.

Рођен је 29. децембра 1921. у селу Велика Дренова код Трстеника као Добросав Ћосић (помиње се и да га је деда раније уписао у књигу како би раније отишао у војску и како би га раније оженио и да се у ствари родио 4. јануара 1922. године), ишао је у средњу пољопривредну школу, коју је прекинуо почетком рата, када се придружује партизанским јединицама као комесар, члан покрајинског комитета СКОЈ-а и уредник листа *Млади борац*, где настају први његови политички и књижевни кораци.

Његов првобитни књижевни рад су многи оспоравали и за озбиљно га први узима Вељко Влаховић након његовог текста о расинском одреду *Сунце је још далеко*. Ни оцу се није допадало што се његов син бави писањем и иронично га је звао „мајстор плајваз“. Средњу школу завршава током рата и завршава вишу политичку школу „Ђуро Ђаковић“. Политичку каријеру наставља после рата на месту посланика на коме остаје 12 година. У књижевне воде упловљава романом *Далеко је сунце*, који је и дан-данас један од најчитанијих романа у Србији, и, охрабрен успехом романа, наставља даље да пише. Са Титом је био на пропутовању афричком обалом бродом *Галеб* који је посеђивао земље несврстаних. Та 72 дана Добрици су тешко пала и у Београд се вратио изморен и дошао на инфузију. За тај пут је требало да набави доста одеће, која је требало да се набави о државном трошку од којих је Добрица сашио само фрак, а остало је покрио хонорар од *Деоба*. На путовању је био изложен хедонистичком животу Тита који му се није допао.

Након смене Ранковића, Ћосић отвара питање Косова, због кога прелази у опозицију. Постаје члан САНУ, а у приступној беседи говори да „српски народ добија у рату, а губи у миру“. Ћосић заузима главно место опозиционара, нарочито након устава из 1974. Меморандум САНУ из 1986. који подстиче будућност политике у Србији и позива на национализам, одређује његов потоњи књижевни рад и политички ангажман. Током 1989. и 1990. оснива српске националистичке партије у Хрватској и Босни и Херцеговини. Постаје први председник Савезне Републике Југославије, која је тада састављена из Србије и Црне Горе, где на инаугурацију долази у офуцаном таксију. Са места председника бива смењен годину дана касније, 31. маја 1993. године. Касније постаје један од Милошевићевих противника и придружује се организацији „Отпор“ 2000. године, а пре тога учествује на протестним скуповима са Зораном Ђинђићем током 1997-1998. Ђинђић прихвата

Ћосићев савет о подели Косова, али он остаје неизвршен због атентата. Сматрао је да данас не треба трошити снаге на Косово.

Његова најзначајнија дела су: *Далеко је сунце*, *Корени*, *Деобе 1-3*, *Бајка*, *Време смрти 1-4*, *Време зла* (*Грешник*, *Отпадник*, *Верник*), *Време власти*, *Пишчеви записи* (шест књика које третирају период од 1951. до 2000), *Пријатељи*, *У туђем веку 1-2* и многе друге. Добијао је многе књижевне награде. Занимљиво је да се око Нобелове награде за књижевност јавила пометња да ју је добио, јер су неке домаће и стране новинске агенције пренеле ту погрешну вест.

Његова смрт се десила ненадано и у току великих поплава тако да његова смрт није остварила толики публицитет. Дао је последњи интервју *Недељнику* месец дана пре смрти. Наложено је да се његова књига *У туђем веку 2* објави после његове смрти јер је сматрао да ће тада имати највећи публицитет. Његова смрт је оставила траг на књижевнике и новинаре, али због поплава није толико примећена у народу. Ове године је изашла књига Латинке Перовић *Доминантна и нежељена елита* која почиње са Добрицом Ћосићем и која представља портрете тринаест личности које су обележиле епоху комунизма и закаснеле демократије.

ИНТЕРВЈУ СА ИВОМ ШТРЉИЋ

Ехо: Какво Вам је сећање на детињство и како сте заправо одлучили да се бавите глумом, шта Вас је инспирисало?

Ива: Па, ја сам расла у уметничкој породици. Мени је тата глумац, мама ми је балерина и онда сам цео живот уствари провела у позоришту и када није бака могла да ме чува, онда би мене чували у позоришту или на филмском сету. Ја сам одувек била некако заражена тиме и, искрено да вам кажем, не сећам се да сам икад ишта друго у животу желела да будем осим глумице.

Ехо: Како су текле Ваше уметничке студије у Београду?

Ива: Имала сам дивног професора. Мени је професор био Иван Бекјарев и он ме је много волео и иначе је се борио за нас и трудио се око тога да ми направимо каријеру и да научимо добро да глумимо. И, ако се нечега стварно добро сећам када говорим о школовању, то јесте био период факултета, зато што си те четири године некако спокојан, смирен. Знаш да ћеш после сваке године имати представу у којој ћеш се у најлепшем светлу приказати својим пријатељима и ти, уствари, мислиш тада, током студирања, да оног тренутка кад се упишеш на Академију, да је тада све завршено, да си успео, а онда после схватиш да, уствари, живот почиње када заправо завршиш факултет, зато што тек онда почиње она

права, озбиљна борба за живот и онај прави пут ка томе да заиста направиш нешто у животу.

Ехо: Која је била Ваша прва већа улога?

Ива: Прва озбиљна улога током студирања? Па, прво сам, на некој другој или трећој години, добила улогу у једној серији на РТС-у, *Смешне и друге приче*. То су биле кратке Нушићеве приче које су обрађене у телевизијској форми и ја сам играла у *Министарском прасету*, играла сам Симку, а после тога сам добила улогу у позоришту *Славија* у представи *Кафана „Код заједно“* са Иреном Влашић и тада је играо са нама и Горан Султановић. Након тога добила сам велику улогу у серији *Јелена*, тада сам била четврта година Академије. Можда се сећате те серије, то је стварно била велика шанса. И то је био мој први велики корак у свету глуме.

Ехо: Постоји ли неки лик у коме сте се Ви пронашли, пронашли своје особине, и реците нам да ли можете и дан-данас да се поистоветите са њим?

Ива: Ретко кад сам ја играла ликове који су баш мени блиски, који су баш слични мени. Обично су биле то неке жене које стварно нису сличне мени. Док, на пример, у представи *Плава ружа*, у којој играм са Даницом Максимовић, Миланом Чучиловићем, Марком Николићем, у тој представи Марко Николић мени игра тату, а ја играм једну девојку која је доста везана за свога оца, али је тренутно заљубљена и трудна и све се догађа на дан њене веридбе и, тај лик, та Ивана је негде мени најсличнија од свих ликова које сам ја играла. Ту се обрађује баш тај однос отац-ћерка и то је једна лепа, топла и дивна мелодрама.

Ехо: Да ли Вас је од увек привлачило писање или сте се касније одлучили на то?

Ива: Одувек сам писала. Као девојчица сам писала поезију, као што све девојчице вероватно пишу поезију, онако, у пубертету, а онда, после тога ме је то некако прошло, па сам наставила да пишем кратке приче. На наговор своје пријатељице, којој су се страшно свиделе приче које сам јој ја читала преко телефона сваке вечери, ја сам одлучила да одем у своју

издавачку кућу Лагуна и да им понудим то. Њима се допало и тако сам ја објавила своју књигу *Немаш појма колико те волим*. То је прва књига. После тога издала сам и другу *Знам да мислиш на мене*, а сада припремам и трећу, *Волети у Београду*.

Ехо: Колико је Ваш приватан живот унесен у књиге, тј. колико је Ваша књига аутобиографска?

Ива: Оно што је аутобиографско то су емоције, увек, зато што пишем о ономе шта сам ја осетила и ономе што сам проживела, али сам ликове измишљала. Никада не бих баш именом и презименом написала да се то догодило са том и том особом. Међутим, та особа кад прочита књигу, можда може да се препозна. (смех)

Ехо: Која је била највећа инспирација за настајање Ваше књиге?

Ива: Ја мислим да у животу, када хоћеш тако да живиш, све је инспирација, јер ја нисам никада била од оних људи који чекају сад да се нешто деси интересантно, па да онда ја то преточим. Ја себе натерам да седнем и чекам. Инспирација мора да дође. Када је позовете, она ће доћи. Све је испирација. Све: музика, филм, комшије које сте среле на излазу из зграде, оно што се десило у пекари кад сте куповали кифле, све је инспирација. Човек, када тако гледа на живот и на ствари, у свему може да пронађе нешто занимљиво, нешто неочекивано, нешто што му покрене размишљање о нечему

следећем или пробуди неку успомену.

Ехо: Питање за крај: који је Ваш најдражи писац и најзанимљивија дела које сте

данас, на свој начин. Не могу да кажем да ми је узор, али јесте неко чије књиге волим да читам.

Ехо: Најзанимљивије дело

прочитали и колико Ви радите по узору на Вашег најдражег писца?

Ива: Један од мојих омиљених писаца је Тони Парсонс и бавим се сличним темама којима се он бави. То су теме: породица, љубав данас... Обрађујем овај тренутак у којем ми живимо и зато у мојим књигама има свега онога чега има у нашим животима: мобилних телефона, фејсбука, твитера, инстаграма... Биће инстаграма у трећој књизи (смех), није био популаран када сам писала прве две, али то је незаобилазно (смех). Ја се бавим ониме што је негде слика нашег времена, љубављу данас. И он се бави љубављу

које сте прочитали?

Ива: Једно од? Сад најзанимљивије... Не знам... Волим Мому Капора, његове приче, волим Мику Антића, *Концерт за хиљаду и један бубањ*. Ето, недавно сам читала једну дивну књигу Гордана Маричића *Један ме је дечак тражио*. Сада читам књигу Маје Трифуновић *Савршенство*. Тешко да могу да издвојим једну.

Ехо: Хвала Вам.

Ива: Хвала вама.

Александра Миленковић, II₂
Сара Дељанин, II₂
Јована Ђокић, II₂
Кристина Летуница, II₂
Александра Савић, IV₄

ЛИТЕРАРНИ РАДОВИ:

ПРИКАЗ АТМОСФЕРЕ У ДРАМИ УЈКА ВАЊА

Ујка Вања је импресионистичка драма; драма амбијенталности и атмосфере свакодневног трајања.

Чехова као драмског писца не интересује догађај, већ човек са својим душевним светом и атмосфера која настаје у одређеним ситуацијама и додиру различитих људских карактера и судбина. Ово је драма свакодневног сеоског живота.

Атмосфера у овој драми одликује се мирним тоновима, једноставним говором и конверзацијом, као и сложеним лирским трептајима и некаквим чудним миром и тишином.

Да се драма бави свакодневним и монотоним види се из самог почетка: слика старе дадиље Марине како седи и њене речи: „Пиј, баћушка“, на које Астров одговара: „Нешто ми се не пије.“ Првом репликом ништа не почиње. То је драмско казивање које нас уводи у свакодневност, у односе међу људима који ни у једном тренутку неће бити динамични.

Монотоност у животу и атмосфери на селу ремети долазак Серебрјакова и његове младе и лепе жене Јелене: „Раније нисам имао ни тренутка слободног времена...А сада Соња ради, а ја спавам, једем, пијем...“ – Војници. Лепа Јелена уноси немир у срца двојице актера Вијницког и Астрова. Једини драмски моменат који

је јачи, и који изазива промене у једноличној атмосфери јесте ујка Вањино буђење: „Нећу да ћутим...Ти си ми упропастио живот. Твојом кривицом сам упропастио, уништио најбоље године живота.“ и његов пуцањ у Серебрјакова.

Дакле, Серебрјаков и његова жена су реметилачки фактор јер нарушавају навикнути ритам живота у сеоској породици. Свим ликовима је заједнички емоционална празнина, незадовољство животом, свест о промашености, осећање безизлаза и неверовање у сутрашњицу.

И дијалози су празни, једнолични. Они појачавају ту монотонију атмосфере. Примера је доста: разговор о чају, реплика о афричкој врућини, речи о одласку Серебрјакова и Јелене. Овај последњи пример је израз једноличности и монотоније свакодневице, као и живота уопште: Астров: „Отишли су.“ Марина: „Отишли су.“ Соња: „Отишли су.“

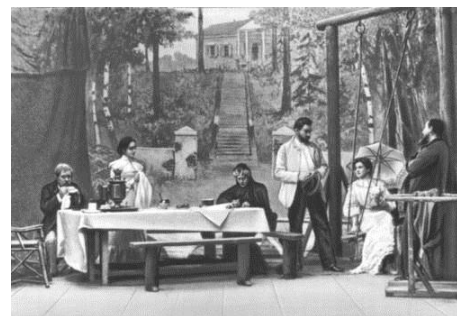
Овде нема нарастања драмске напетости, али има нарастања психолошких и емотивних напетости. Атмосфера у селу је суморна, мрачна и језива: „Треће недеље великог поста пошао сам у Малицко због епидемије... Пргавац... Прљавштина, смрад, дим, телад на поду заједно са болесницима... И прасад су ту.“

Чехов не запоставља социјалне проблеме, додирне их само једном сликом, али снажно и упечатљиво. Овом сликом је предочена атмосфера сеоског живота: на једној страни су бедни и гладни, на другој богати (Војници, Астров, Серебрјаков...) али несрећни. Нису задовољни својим животом, али ништа не предузимају да то промене. Нерад, празнина и чамотиња уништавају њихове животе, и обесмишљавају их. Духовна пустош, бесмисао живљења, као и клонулост основна су обележја личности ових јунака. Као такви, они одерђују атмосферу и средину у којој живе: опште мртвило, безвољност. О атмосфери говори велики број пауза, врло често ћутање, простирање

тишине. У дидаскалијама се такође реч „пауза“ јавља врло често. Пауза је израз слабе воље, мрзовољности, осећања досаде и монотоније. Она је замка за празнину и пустош – нека разговор мало потраје и потисне усамљеност, попуни време које је споро и досадно, нека разбије монотону атмосферу.

Астров је, као и професор и његова жена, промена и освежење за монотонију живота сеоске породице. Али ни он није задовољан животом: „Живот је сам по себи досадан, глуп, прљав.“ Живот је за њега баналан и подао, трује човека и чини га простаком какви су сви остали. Зато је његов живот глуп, неукусан и празан.

Слику атмосфере можемо видети из Астровове рефлексije о средини у којој се нашао: осећа да га чак и ваздух гуши јер је затрован устајалошћу и смрадом.

Присуство одређених ствари је у функцији обележавања свакодневице. Пример, ујка Вања спава у кабинету, а на његовом столу су разбацани разни предмети, што упућује на чињеницу да ујка Вања живи неорганизовано и безвољно, са незадовољством и духовним нередом у соби.

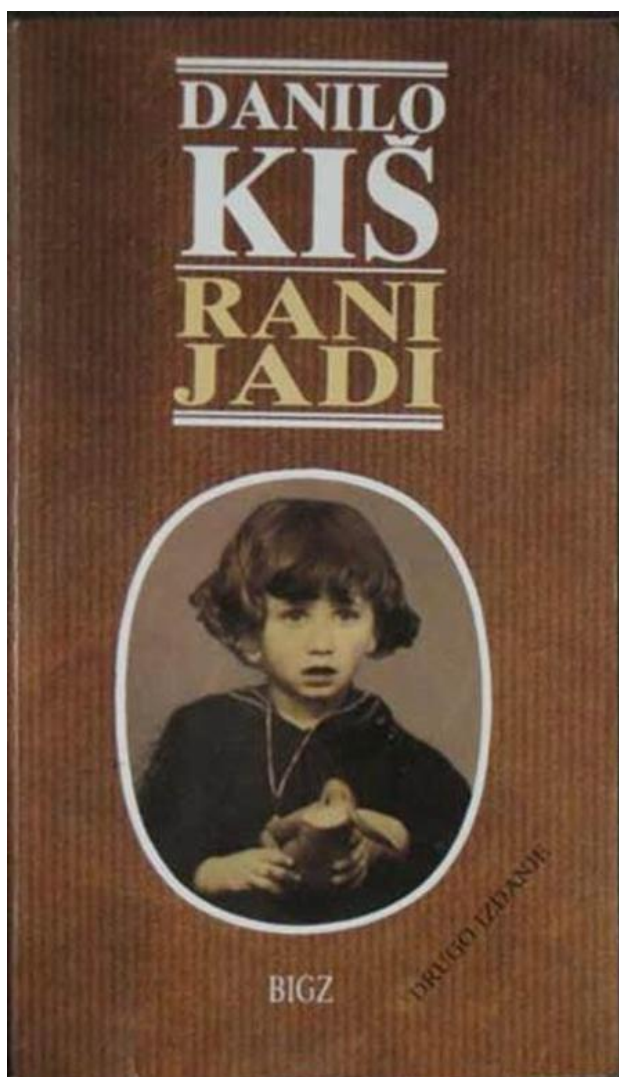
Музика је укључена у структуру драме, а везује се за Телегиново свирање. Она на крају драме илуструје трагичан призив Соњиног монолога. И последње: Телегиново мирно свирање, којим се завршава драма, има функцију да обележи тај привидно враћен мир и поновно потонуће у познату баналну и монотону свакодневицу.

Ива Симић, III2

ЛИТЕРАРНИ РАДОВИ:

АНДРЕАС САМ – РУЖНА СТВАРНОСТ

И ЛЕПИ СНОВИ

Причаћу вам о себи, о Андреасу Саму..

Моје детињство је слично детињству сваког детета које је имало ту несрећу да се роди пре неког од ратова. Од како нас је отац напустио осећам само мирис хладноће, туге и самоће. Иако се мајка трудила да нам све приушти, немаштина и беда нас нису заобишли.

Трагам за изгубљеним успоменама, за срећним тренуцима. Трагам за деловима идиличне слике наше породице. Све то тражим у Улици Кестенова, на месту где смо живели срећно, на месту које ми улива наду. Не могу да се помирим са тим да је отац отишао и да се више неће вратити. И даље маштам о томе како сви заједно седимо за столом, смејемо се и правимо планове за будућност. Заборавио сам шта је срећа. А и како може бити срећан неко ко рукама рије земљу, чисти туђе кокошиње и треби вашке? Једино што ме чини срећним је писање, а ја тако мало знам о срећи да више немам шта да пишем...

Чувам свачије тајне, и оне шаљиве и оне љубавне. Питам се чува ли неко моје.. тмурне, сиве и горке од суза које сам исплакао. Целог живота ме вређају и задиркују. Мрзим их! Мрзим и ту њихову доброту и те мале племените ствари које чине, јер ја знам њихове намере. Не раде то они јер ме воле, не... Они желе да се похвале тиме другима, а заборављају да то нестане чим изговоре наглас.

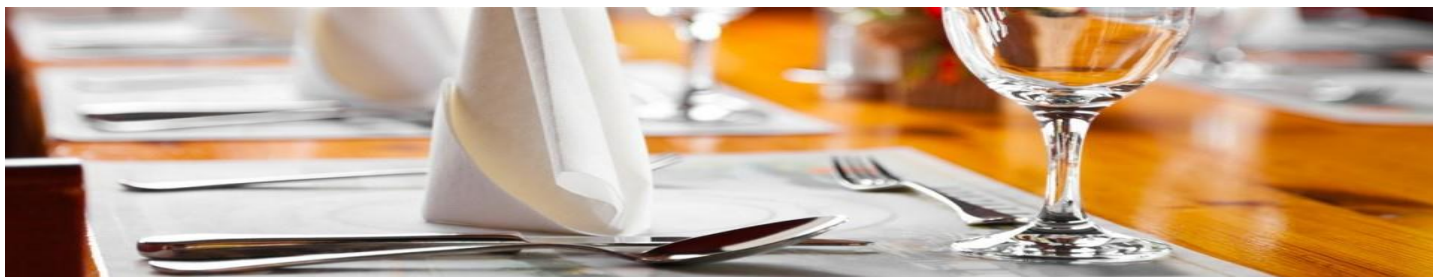
Мрзим своје претке луталице! Јер нису одлутали на нека места где нема ратова, где живе само добри и насмејани људи, где деца живе са очевима и једу колаче. Једном сам и сам тако хтео да одем за кравом Наранџом, али ме је обузела туга и осећај беспомоћности. Оне ме и дан-данас држе за ово место као тешки и чврсти ланци.

Немам пријатеље ни међу људима, ни међу животињама. Једино сам имао Динга. Када сам чуо да је трчао за мношвом до изнемоглости, срце ми се сломило. Изгубио сам њега, а са њим и део себе.

Мој живот је једна тужна мелодија, која личи на јесен. Иако би само детињство требало да личи на пролеће, када све расте, цвета и развија се. Мени изгледа није било тако записано..

Исидора Џодић, 12

УГОСТИТЕЉСТВО

Уопштем смислу, угоститељство представља грану привредне делатности која је од посебног значаја за данашњицу. Основна мисија угоститељства јесте дугорочно задовољење друштвених потреба за смештајем, исхраном и пићем. Сходно томе, угоститељски објекти су подељени у две групе: објекти који задовољавају потребе смештаја и објекти који задовољавају потребе исхране и пића. У ове објекте убрајају се: хотели, мотели, кафане, ресторани и многи други. Основно правило сваког угоститељског објекта јесте да у центру пажње увек буде гост! Само услуживање обухвата пријем поруџбине од госта и одношење до производног одељења. То је заправо вештина ношења хране и пића, отварање пића, као и припремање одређење хране испред госта. Сврха услуживања јесте да гост буде задовољан услугом како би поново посетио угоститељски објекат.

Неки од термина који се користе у услуживању су :

- **Транширање** - расецање већих комада меса испред госта
- **Фламбирање** - доготовљавање појединих врста јела и посластица, преливањем коњаком и паљењем испред госта
- **Филирање** - расецање рибе
- **Фрапирање** - нагло хлађење вина

Услуживање је делатност која је уско повезана са куварством и посластичарством. Једно без другог не би функционисало. У нашој школи заступљена су сва три образовна профила: Кувар , Конобар и Посластичар.

Куварство је вештина припремања намирница, као и избор животних намирница биљног и животињског порекла које се користе у исхрани.

Термини значајни за куварство су :

- **Бардирати** - обложити сланином
- **Ганг** - гарнитура или група јела
- **Глазирати** - дати сјај неком јелу
- **Гратинирати** - нагло запећи јело

Посластичарство је вештина припремања слатких и сланих пецива, торти и колача. Веома је заступљена како код нас тако и у свету.

Сва ова три образовна профила, поред тога што су доста заступљена, веома су и перспективна. Док постоји човечанство, постојаће жеља и потреба за храном и пићем. Човек, да би нормално функционисао и живео, мора и да се храни, исто тако и да би неки угоститељски објекат радио мора да има радну снагу квалификовану за одређене послове у угоститељству.

У прилогу се налазе неки од рецепата које препоручују најбољи кувари и посластичари наше школе:

ФРАНЦУСКА САЛАТА

1 кг кромпира
 по 100 г шаргарепе, першуна,
 целера и пашканата
 300 г наиселих јабука
 300 г киселих краставчића
 50 г грашка
 200 г ринглица
 5 куваних јаја
 300 г чврстог мајонеза
 лимунов сок, сенф, со, бибер,
 једна веза першуновог листа

Припрема: Све то сјединити и сервирати по жељи.

КУГЛОФ СА ВИШЊАМА

200 г брашна
 60 г пудинга
 30 г какаоа
 1 прахак за пециво
 125 г шећера
 1 ванил шећер
 125 мл млека
 1,5 дл уља
 5 јаја
 100 г чоколаде
 350 г вишања из компота

Припрема: У посуду за мешање сјединити брашно, пудинг, какао и прахак за пециво. У средини направити удубљење и ставити шећер, ванил-шећер, јаја, уље и млеко, па добро умутити. Затим додати изрендану чоколаду и вишње, па лагано промешати варјачом. Смесу сипати у калуп за куглоф и пећи у рерни 70 минута на 180 степени.

Уколико неко жели да после основног образовања упише неки од ових образовних профила, тврдим да се неће покајати.

Тамара Алексић, IV₅

ТУРИЗАМ У БРУСУ

Општина Брус се налази у централном и југоисточном делу Републике Србије. Цела територија се простире на Копаоничком масиву, захватајући територију источног дела Копаоника, од највишег врха, Панчићевог врха на 2017 метара надморске висине, до најнижег предела, села Златари на 335 метара надморске висине. Планински пашњаци, простране четинарске шуме, обиље вода: изворске, текуће, минералне, изузетни климатски фактори за развој летњег, а посебног зимског туризма – све то Брус чини посебним. Ту су и многобројни културни и историјски споменици и туристичке атракције: воденице, пољане и бачије. Брус је на две реке и три нивоа. За ваздушну бању проглашен је 1934. године. Смештен је у долини Расине и Грашевачке реке на 429 метара надморске висине.

Подручје општине Брус је пребогато културно-историјским добрима. Ту је „Копаоничко Метође“, наше најстарије светлиште из III века, затим црква „Св. Петке“ на Дубу са краја V века и црква „Св. Петка“ у Малој Грабовници из XII века. На територији Бруса налази се једним делом и средњовековни град Козник, са краја XIV века, а познат је по томе што је у њему боравио челник у војсци Деспота Стефана Лазаревића, Радич Поступовић. Козник је чувао винограду Жупу, умско и рудно благо Копаоника и велике задужбине Деспота Стефана, манастире „Милентију“ и „Лепенац“, са краја XIV века, који су посвећени Св. Стефану. Обнављањем Пећке патријаршије 1557. године обнављају се наше цркве и манастири, а граде се и нове. Такав је случај и са манастиром „Стрмац“ из XIV века и црквом „Св. Петар и Павле“ из XVII века у Кривој Реци, црквом „Св. Преображење“ у Брусу из 1836. године. Ако се има у виду да су наше цркве и манастири били места где се учило да се чита и пише, може се закључити да код нас писменост и култура имају дугу традицију.

БРЗЕЋЕ

Наш повољан географски положај и природни услови које пружа Копаоник омогућили су да се на територији Бруса озбиљно развије планински туризам. Брзеће сада има преко 2000 лежајева у хотелском и апартманском смештају са преко 100000 ноћења туриста годишње. Ту су и кревети у сеоским и викенд-кућама, преко 200 категорисаних кревета. У Брзећу се још гради према

плановима и тек ће се градити. Од Брзећа до туристичког центра на Копаонику зими се лако стиже жичаром „Бела река“ која у дужини од 3 км повезује Брзеће са системом жичара на Копаонику.

Осим хотела, гостима је на располагању велики број кућа за одмор, преко 200 категорисаних кревета. За госте се организују пешачке туре, излети до обележених културно-историјских локалитета, обиласци бројних воденица поточара, а и током целог боравка на располагању су им домаћи специјалитети овог краја.

НАЦИОНАЛНИ ПАРК КОПАОНИК

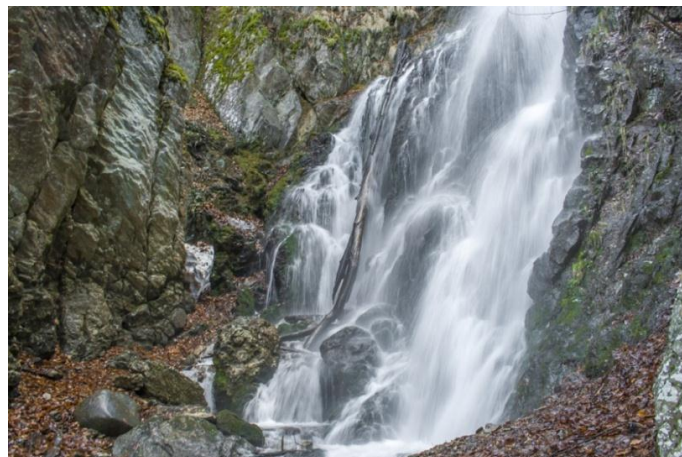
Национални парк се простир на скоро 12000 хектара планине. Најнижа тачка је на 670 метара надморске висине, а највиша је Панчићев врх са својих 2017 метара надморске висине. Парк је ограђен рекама: Ибар, Јошаница, Брзећка река, Топлица. Име планине и националног парка говоре да су овде смештена многа рудна богатства. То су бескрајне шуме, ливаде, ендемске биљке каквих нема у другим местима: ронолист, чуваркуће, копаоничка љубичица, српски лан... Од животиња ретке врсте су: срна, дивља мачка, сури орао, крстокљун... А снег, снег се овде задржава и по пет месеци годишње, зато је Национални парк Копаоник највећи скијашки центар у Србији.

У време док су Римљани копали руду на Копаонику појављује се наше прво светилиште „Копаоничко Метође“ из III века. Црква је посвећена Св. Методију Олимпијском, а из камене литице извире вода која је благотворна. Црква се налази у самом Националном парку Копаоник. У непосредној близини је гејзир, природни феномен, висине око 4 м са хладном водом од 4,5 степена. Ту је и Гвоздац са седам прелепих извора хладне и чисте воде у народу познате као „Девојачке сузе“.

ЈЕЛОВАРНИК

Подручје Јеловарник према закону Републике Србије сврстано је у природни резерват. Јеловарник се налази на југоисточном делу Националног парка, од превоја Мрамора удаљен је 4,5 км, а од пута води стаза дуга 150 м до самог водопада. Висина водопада је 78 м и највиши је у Србији.

Скривен је у шуми на 1116 метара надморске висине. Доћи до њега за многе је права планинска авантура. Легенда каже да ако девојка одведе младића до водопада, он ће је оженити. Можда је то само легенда, али свакако тај водопад треба посетити. Водопад је величанствен и јединствен са свом својом лепотом и грациозношћу. Скривена бистра река, светло зелено-плаве боје, која са 78 м слободно пада сигурно ће вас оставити без даха.

СЕОСКИ ТУРИЗАМ

Не зна се да ли су лепше шуме, ливаде, реке или ваздух. А тек домаћини?! Здрави, увек насмејани, жене које знају и умеју да од свега здравог направе укусну храну и да је тако срдечно понуде да ни један гост не може да одбије.

За сада имамо само једно домаћинство које се бави правим сеоским туризмом. То је домаћинство Ђорђевић у селу Рибари у Брусу. Потврда квалитета њихових услуга је и „Туристички цвет“ за 2009. годину који су добили за категорију „Сеоско туристичко домаћинство“.

Александра Савић, IV₄

НАСИЉЕ – СВЕ ВЕЋИ ПРОБЛЕМ ЉУДСКОГ ДРУШТВА

Реч *насиље* долази од речи *сила* и означава однос између две стране у коме једна страна употребом или самом претњом употребе силе утиче на другу страну.

Насиље је свесна окрутност усмерена према другима с циљем стицања моћи помоћу наношења психичке и/или физичке боли. То је сваки облик једанпут учињеног или поновљеног понашања које има за циљ наношење психолошког или душевног бола другоме. Жртве насиља осећају велику рањивост, беспомоћност, срам и посрамљеност што све заједно повећава насилничко самопоуздање и вероватноћу за наставак мучења. Жртве злостављања које пате дуже време постају склоне самоубиству. За многе је насиље постало уобичајени део свакодневнице, постали су неосетљиви на њега и његове разорне последице.

Постоји више врста насиља: физичко насиље, емоционално (психичко) насиље, сексуално насиље, социјално и електронско насиље. Физичко насиље је намерно наношење телесних повреда.

Емоционално или психичко насиље је најчешће вербални (може бити и невербални) облик наношења повреда нечијој психи.

Сексуално насиље је специфичан облик физичког насиља, чине га нежељени сексуални контакти.

Електронско насиље укључује било какав облик слања порука путем интернета или мобилних телефона. Појављује се у облику текстуалних или видео порука, фотографија или позива.

Све ове врсте насиља се јављају у разним друштвеним групама, а то су најчешће породица и школа.

Насиље у породици је понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице. Овај појам се најчешће односи на насиље између супружника и супружничко злостављање, али такође може да се односи и на невенчане интимне партнере или једноставно људе који живе заједно.

НАСИЉЕ У ШКОЛИ

У школама је строго забрањено свако насиље и злостављање свих особа које на било који начин учествују у раду школе (ученици, наставници и сви остали запослени), без обзира на то ко чини насиље. Под насиљем и злостављањем подразумева се свако понашање које угрожава здравље, развој и достојанство ученика или

запосленог, без обзира на то да ли је учињено само једном или се понавља. Овом забраном обухваћено је и занемаривање ученика, на пример, неодговарајућа заштита ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола и дроге или укључивања у деструктивне групе и организације.

Иза насиља се понекад крије дискриминација – жеља да се некоме науди због личног својства као што су његов пол, нација или физички изглед. Дискриминација је забрањена свуда па и у школи, чак и кад није праћена насиљем, а ако јесте, последице по насилника требало би да буду теже, а жртва може да га тужи суду и тражи накнаду штете.

У школи се јављају све врсте насиља, а у последње време је све актуелније електронско насиље. Техника је напредовала, а неки, нажалост, не умеју да се заштите.

У школи постоје деца које трпе насиље (жртве насиља), деца која врше насиље (насилници) и деца која су сведоци насиља.

Потенцијална жртва насиља јесте дете које је покорно, интроверт са ниским самопоштовањем. Овакво дете ће и на најбезазленије опаске реаговати плачем, повлачењем или изоловањем од друштва. Пажљиво, тихо и повучено дете омиљена је мета оних који воле да своју снагу демонстрирају над другима, било физичку или психичку. Ако приметите код детета ове особине, потребно је да разговарате са њим и покушате да сазнате шта му се дешава.

Зашто деца врше насиље? Мотиви могу бити разнолики. Нека деца која врше насиље, посебно млађег узраста, немају адекватан увид у сопствено понашање. Последица насилног понашања може бити и праћење насилних садржаја на интернету и телевизији. Дете се може понашати насилно и ако пролази кроз неки тежак животни период, а такође и ако је жртва породичног насиља.

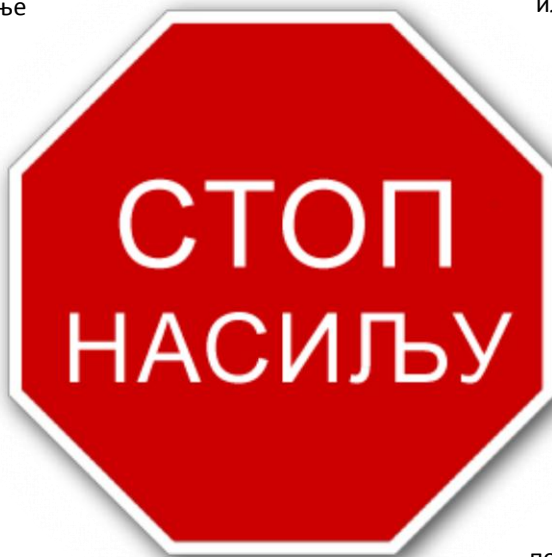
Ако је дете сведок насиља, треба га упутити како да пријави то насиље.

И поред свих садржаја који имају за циљ да зауставе насиље у школама, оно и даље постоји.

Нема потребе да вршимо насиље једни над другима, јер се све може решити и на други начин. Насиље није добар начин за решавање проблема. Уместо да некога повређујемо, треба да се трудимо да некога усређимо и самим тим ћемо се и ми осећати боље и срећније. Исто тако, не треба да трпимо насиље – треба да га пријавимо. Можда ћемо на тај начин спречити насилника да врши насиље над неком другом особом, а још важније је да се ми ослободимо насилника.

Хајде да се потрудимо да нам живот буде лепши, хајде да се решимо насиља.

Марија Милисављевић, IV₁

ДРУГАРСТВОМ ПРОТИВ НАСИЉА

Насиље се ником неће свидети,
после тога само ћеш се стидети.

Увреде и провокације
нису начин комуникације.

Снимци, слике, песмице разне,
могу донети велике казне.

Када грешку направиш,
уз пуно труда можеш да је исправиш.

Насиље свима смета.
А вршити насиље велика је штета.

Насиље пријатељство убија,
и никоме не прија.

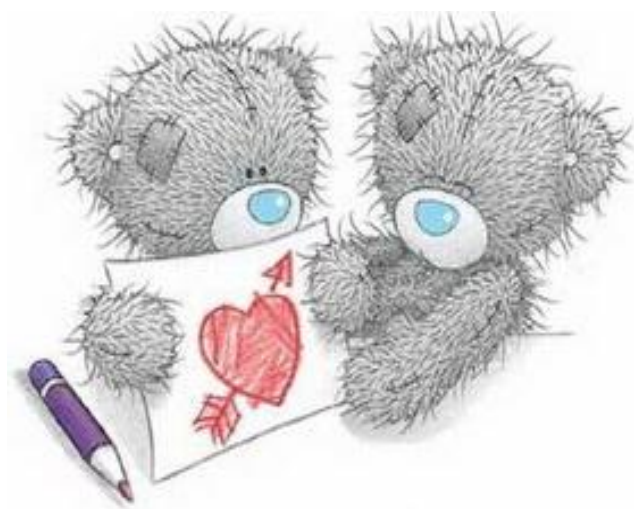
Пријатеље треба волети више од себе,
јер пријатељ је увек ту за тебе.

Прави пријатељ се не налази лако,
јер да је тако, нашао би га свако.

За другарице никад не реци лоше,
јер заједно сте тешке тренутке прошле.

Другарице ти у животу много значе,
јер заједно сте јаче.

"У СВЕТУ ПОСТОЈИ ЈЕДНО ЦАРСТВО,
У ЊЕМУ ЦАРУЈЕ ДРУГАРСТВО!"

*Теодора Јездић, I₁
Анђела Јеремић, I₃*

ЉУДСКО ТЕЛО, АКТУЕЛНЕ БОЛЕСТИ И МЕДИЦИНА

ХРОНОЛОГИЈА РАЗВОЈА МЕДИЦИНЕ

Древна медицина била више религија него наука. Опијум из мака коришћен је за умирење болова. Стари Грци и Римљани превазишли су сујеверја и направили значајан корак напред по питању медицине. Почели су да траже рационална објашњења о функционисању организма. Грчки научник Хипократ сматра се оцем медицине.

Арапи су, такође, значајно унапредили знање о болестима. Први су преписивали лекове, а пронађени су цртежи хирушких захвата још из времена османске владавине. У средњем веку, медицина се враћа неколико корака уназад, јер је црква све преписивала вишим силама и Богу.

У периоду ренесансе значајно се развила анатомија.

Леонардо да Винчи је детаљно цртао анатомске студије, а анатомија се уводи као предмет у медицинским школама. Осамнест и деветнест век обележила су открића о заразама, микробима као изазивачима болести и пронађени рендген зраци. Највећи напредак

остварен је у двадесетом веку. Откривене су крвне групе, извршена прва трансплатација срца, Александар Флеминг је пронашао пеницилин, а крајем века рођена је прва беба из епрувете и откривена сида.

У данашње време највише пажње се придаје микробиологији, функционисању ДНК ланца и његовог преношења с предака на потомке. Први успешно клониран сисар је овца Доли (1997).

ЉУДСКО ТЕЛО

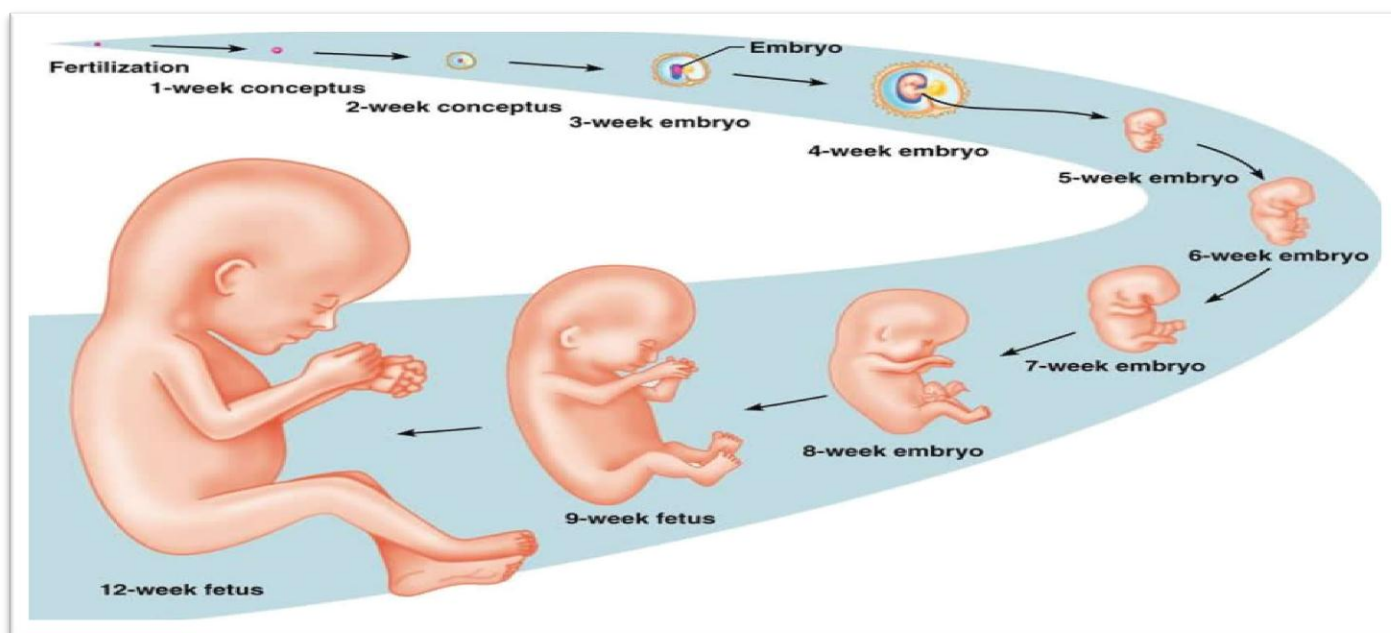
Данас се поуздано зна да је основна јединица грађе и функције свих живих бића, па и човека, ћелија. Постоје једноћелијски организми као што су бактерије и код њих ћелија представља целокупан организам. Човек је вишећелијско биће и поседује преко сто милијарди ћелија у свом организму. Ћелије се првенствено разликују по функцији коју обављају. То условљава и њихову морфолошку различитост.

Телесни код, ДНК, или дезоксирибонуклеинска киселина, носилац је наследног материјала. У њој се налазе нуклеотиди у којима је записан редослед синтезе протеина, што омогућава преношење истог на потомке. ДНК ланац организован је у хромозоме. Приликом стварања нове људске јединке, удружују се мушка и женска полна ћелија са хромозомима. Мајка донира само Х(икс) хромозоме, па пол детета зависи искључиво од оца. Уколико се Х

хромозом упари са другим истоименим хромозомом, настаје особа женског пола, а уколико се упари са Y хромозомом, настаје особа мушког пола. Спајањем две полне ћелије од којих свака има по 23 број хромозома, настаје прва телесна ћелија нове јединке која сада има 46 број хромозома. Она се дели и тако дете расте у мајчиној материци. У шестој недељи ембрион је величине зрна гротља, али има формиране ноге, руке, уши и очи. Већ са 3 месеца, беба се покреће у стомаку, а дугачка је око 6 цм. Дете се рађа у деветом месецу.

Организам је изграђен од система органа од којих сваки има своју функцију. Скелетни и мишићни систем имају улогу у покретању људског тела. Систем органа за варење вари храну и шаље је кроз организам, систем органа за екскрецију излучује штетне продукте, срце пумпа крв и путем циркулационог система шаље је кроз цело тело. Целим телом управља нервни систем, чији је централни део мозак. Кора великог мозга подељена је на центре, од којих сваки управља неком функцијом органа у телу. Од мозга, низ кичмени стуб пружа се кичмена мождина, а од ње крећу нерви. Нерви су састављени од већег броја нервних ћелија обавијених заједничком опном. Драз, промена у спољашњој средини, прима се путем једног од 5 људских чула, преко чулних рецептора. Од рецептора се шаље до коре великог мозга, где се информација обрађује, а затим се шаље до органа или жлезда који реагују, односно, одговарају на задату драз. Нервни систем управља ендокрином системом. То је, заправо, систем жлезда са унутрашњим лучењем. Жлезде испуштају своје продукте, хормоне, а они врше регулисање свих функција у ћелији и целокупном организму.

АКТУЕЛНЕ БОЛЕСТИ

Болести срца, канцер, дијабетес и болести мозга познати су од давнина, али и даље представљају највећу мистерију током лечења.

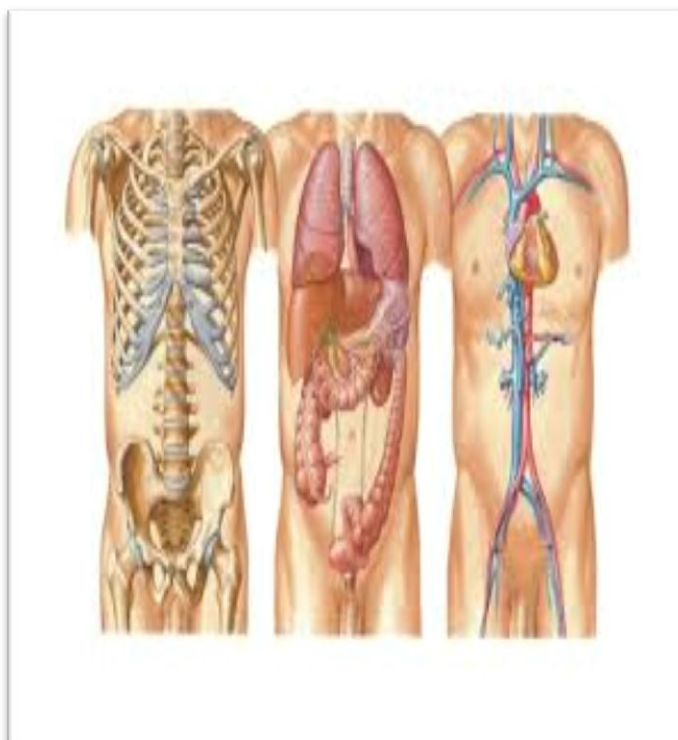
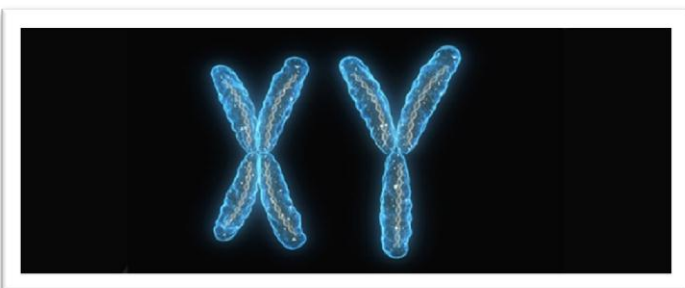
Алцхајмерова болест

Од Алцхајмерове болести пати око 7 милиона људи. Од свих обољења повезаних са старењем, верује се да Алцхајмерова болест изазива највећи страх. Представља неповратно пропадање делова мозга који контролишу способност расуђивања и памћења. Уколико болест узнатредује, особа се не сећа готово ничега и никога из свог живота. Лек још увек није пронађен, али вођење здравог живота може значајно спречити довођење организма у ово стање.

Канцер

Има много различитих врста канцера (рака), али сви облици ове болести укључују абнормално размножавање ћелија. Замислите организам као огромну фабрику. Сваки радник представља по једну ћелију. Уколико једна група радника почне да заостаје или омета друге, сви остали поремећују свој начин рада и фабрика пропада. Што се тиче ћелија и људског организма, то изгледа овако: све почиње застаривањем једне ћелије, која доживљава мутацију, односно, губи своју намену и, растући, угрожава околне ћелије. Почиње дивље да се умножава и тако се шири и захвата све већи део организма. Званични лек не постоји још увек. Постоје хемотерапије и разне врсте зрачења, као и операције којима се могу уклонити малигне ћелије, уколико канцер није узнатредовао.

Здрав начин живота, такође, може значајно смањити ризик од добијања канцера.

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Спортом се данас баве милиони људи широм света. Некоме је спорт забава, рекреација, хоби, а некоме посао. Спорт је за неке људе саставни део живота, некоме појам здравога живота, неко спортом јача психу, јер се уз помоћ спорта решава негативне енергије неговањем здравог оптимизма, док постоје људи који спорт и вежбање у потпуности игноришу, што никако није добро.

Спортова на свету има много и данас се многе вештине сматрају спортом. Свим људима, почевши од деце, адолесцената, младих људи, па и старијих који се не баве спортом, а желели би, бројност данашњих спортова оставља велику могућност избора.

Данас у свету постоје различите врсте спортова, а најосновнија подела била би на тимске (екипне) и индивидуалне спортове. Одабир спорта индивидуална је ствар за свакога од нас и најчешће се спорт одабира према томе шта желимо добити заузврат.

Наша школа има значајне резултате у спортским активностима, бројна такмичења и бројна освајања, како на општинским, тако и републичким такмичењима.

КОШАРКА

Кошаркашки клуб (КК) Копаноник из Бруса, који чине углавном ученици Средње школе, запажен је тим на спортској сцени нашег краја. КК Копаноник игра I српску лигу Запад у конкуренцији од 11 тимова косовско-поморавског региона. Има бројне надарене играче који овом клубу обећавају доста и који ће за неколико година вероватно заиграти у неком познатијем клубу.

СТОНИ ТЕНИС

Наша школа може се похвалити веома добрим играчима стоног тениса који учествују, како на школским, тако и на окружим, па чак и на републичним такмичењима (Крушевац, Варварин, Ћићевац, Брус, Трстеник). Свако такво такмичење броји преко 40 учесника. Бројна освајања и знатно високи ранг на свим тим такмичењима је нешто што они доносе кући у повратку са такмичења. Такође, удружење Омладински Центар Брус, под финансијским покровитељством Министарства омладине и спорта, изградило је сто за стони тенис испред саме школе, на којем су се већ одиграла школска такмичења и која су ту за рекреацију самих ученика, али и свих других који желе да заиграју стони тенис.

ЏУДО КЛУБ

Џудо клуб „Паникоп“ из Бруса основан је 20. октобра 1980. године. Кроз клуб је до сада прошло око 5000 чланова свих узраста оба пола и освојило преко 70000 медаља на свим нивоима такмичења. Џудо клуб обележио је 35 година свог постојања ове године, 24. октобра, када је одржано и такмичење у џудоу, трећи турнир за пионире и пионирке.

У Међународном џудо турниру „Трофеј Браничева 2015“ који је одржан 7. децембра 2015, такмичарке из Бруса освојиле су једну златну, две сребрне и три бронзане медаље.

Значајна такмичења на којим су учествовали представници наше школе била су у одбојци, где је и у мушкој и у женској конкуренцији било по 9 екипа.

На крају претходне године били смо домаћини такмичења у рукомету и гимнастици, и то основних и средњих школа. Плодоносна спортска година је за нама, а још успешнију желимо свим нашим такмичарима.

*Неке фотографије преузете су са сајта www.brusonline.com

Срђан Милуновић, IV₄

ЗДРАВ ЖИВОТ

Једно од честих питања које људи постављају је: *Зашто је физичка активност важна?* Да ли због доброг физичког изгледа или да бисмо могли да потрчимо за аутобусом? Да ли треба да вежбамо да бисмо били здрави или да бисмо могли да поносно прошећамо плажом у купаћем костиму? Да ли сам дебела ако ми је струк шири од 88 цм?

Нажалост, услед ужурбаног темпа живота, као и недостатка времена, не можемо да се позабавимо својим здрављем, правилном исхраном нити физичком активношћу, јер већина сматра да здрав начин живота обавезно подразумева много времена и напоран рад. Ако бисмо зарад доброг здравља и доброг изгледа морали избацити све што волимо да једемо, пијемо и радимо, и да оно мало преосталог слободног времена посветимо некаквој врсти физичке активности, уместо да легнемо и уз грицкалице одгледамо филм или утакмицу, онда се поставља питање да ли је то одрицање стварно вредно тога? Верујем да мислите да није.

Али није баш тако, јер свакодневна физичка активност у виду шетње и воћке коју ћете појести за ужину, уместо какве чоколадице, сложићете се, неће вас претворити у фанатике у погледу здравља и правилне исхране.

Људи пате од прекомерне тежине јер узимају више калорија него што им је потребно. Под условом да човек једе мање, а више вежба, постићи ће витку линију. Колико калорија треба да унесе да би осигурао такав идеал, зависи од индивидуалних својстава метаболизма, активног или неактивног живота, емоционалног стања у коме се налази, значаја који придаје храни, а најважније - навика везаних за исхрану.

Како бисте увидели да здрав начин живота представља улагање у будућност, запитајте се да ли сте нервозни током дана; да ли осећате недостатак енергије већ у подне, да ли имате стомачне тегобе, да ли увече нападате фрижидер када дођете кући?

Ако сте у овим редовима пронашли себе, треба да знате да су ови проблеми одговор вашег организма на ваше

понашање према њему. Наиме, функционисање вашег организма зависи од горива које га покреће и омогућава му да ради. Па тако, ако му сипате лоше гориво, мотор ће почети да трокира и вероватно ће стати на пола пута. Зато једите брзу храну, висококалоричну храну и ваш организам ће вам вратити мило за драго.

Правилном исхраном помоћи ћете вашем организму да лакше и брже ради, и самим тим осећаћете се боље, имаћете више енергије и бићете продуктивнији, а на тај начин улажете у будућност. Дакле, када вашем организму дате квалитетно гориво, он ради у петој брзини. Ујутро се будите бистре главе, нисте нервозни на ваше окружење, имате енергије током читавог дана, јер правилном исхраном одржавате адекватан ниво шећера у крви, те немате послеподневни пад енергије, а увече немате потребу да претерујете са храном. Такође, имате правилно варење, те не осећате напетост у стомаку. Даље, правилном исхраном, уносећи у организам довољно хранљивих материја, јачате ваш имунолошки систем. Коначно, нећете бити раздражљиви и имаћете довољно енергије. Бићете срећни!

Свесно или несвесно, људи често подлежу нездравом начину живота. Под тим подразумевамо и неке од болести зависности, као што су: алокохолизам, пушење или наркоманија.

Алкохолизам, једна од најраспрострањенијих болести зависности, испољава се као губитак способности уздржавања од прекомерне употребе алкохола, што доводи до нарушавања психичког и физичког живота и социјалних односа. Сматра се да у окружењу сваког алкохоличара пате и испаштају барем још три особе, било да је то физички, психички, социјално, економски, морално, итд. Лечење може бити физиолошко, психолошко или социјално, групном терапијом.

Наркоманија, зависност од дрога, снажна је везаност особе за неку психоактивну супстанцу, која се испољава као неодољива страст за њеним конзумирањем.

Пушење је активно или пасивно удисање дуванског дима који настаје непотпуним сагоревањем дувана.

Савремена психијатрија ставља болести зависности на прво место по заступљености, темпу ширења и степену опасности по здравље и социјално благостање. Често и по живот.

Невена Милисављевић, II₁

ЉУБАВ

Љубав је стање јаке емотивне наклоности према некоме или нечему.

ЉУБАВ И ЗАЉУБЉЕНОСТ

Буда је једном рекао да исто као што можемо препознати океан, јер увек има укус соли, тако можемо препознати и просветљење, јер оно има укус по слободи. Између правог просветљења и праве љубави нема велике разлике. Док многи људи виде преданост као замку, њене здравије верзије су заправо ослобађајуће по оба партнера, јер износе на површину њихове праве личности и граде љубав која је задовољавајућа, трајна и све у свему доброг укуса.

Заљубљеност је стање где је карактеристично прецењивање, односно идеализација вољене особе. Заљубљене особе су у оцењивању вољене особе пристрасне, необјективне, преувеличавају добре, а занемарују лоше особине. Вољена особа се идеализује. Многи психолози изједначавају стање заљубљености са стањем хипнозе.

Љубав је емоција, али и мотив (страст, потреба, тежња), чија је главна одлика снажна наклоност субјекта према неком привлачном предмету, појави или бићу. Љубав према другој особи укључује осећање нежне привржености, заокупљеност њеном личношћу, заинтересованост за њене потребе, жеље и мисли, несебичну бригу за њену срећу. Према Ериху Фрому незрела љубав гласи: „Волим те, јер те требам“, док зрела љубав говори: „Требам те, јер те волим.“

ЉУБАВ КОД СТАРИХ ГРКА

Стари Грци су разликовали неколико врста љубави:

Филија – пријатељска љубав, која другоме жели добро, љубав којом другоме желимо помоћи, темељ сваког заједништва. Филија подразумева једнакост (нпр. два пријатеља), врлину и познанство. Мотиви филије су практични: једна или обе стране имају корист од таквог односа. Концепт филије развио је Аристотел.

Ерос – љубав која је обележена сензуалном жељом и чежњом за оним што се љуби. То је љубав усмерена према чулном свету (вид, додир, укус). Према Платону, ерос се може проширити и на љубав према унутрашњој лепоти, па и према самој идеји лепоте.

Агапе – идеал љубави укључује милосрдност, заузимањем и бригу. Крајњи смисао те љубави је потпуно се посветити добру других по цену властитог живота. Ова врста љубави надилази пријатељску и еротичну љубав.

Сторге – природна наклоњеност, нпр: према деци или родитељима.

Ксенија – љубав према страном, гостопримство изузетно важно у античкој Грчкој. Гост и домаћин који би пре гостовања били странци образовали би малтене ритуално пријатељство. Од госта се једино захтевало да буде захвалан.

ЉУБАВ (БУДИЗАМ)

Љубав или благодатност је неопходан чинилац савршенства у будистичкој етици и једно од четири „узвишена боравишта“. Као противотров мржњи која трује ум, Буда препоручује развијање пријатељске љубави према свим бићима, укључујући и саме себе.

ЉУБАВ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Удварање: средњовековна прецепција удварања била је гледање своје драге без дирања, па се тако већина ствари одвијала на духовној разини. Мушкарац који би се заљубио

у удату жену смео ју је гледати, отићи у рат због ње и жртвовати свој живот за њу, но дирање је било у потпуности забрањено. Трубадури су својим песмама често спомињали недостижне жене којима су се могли дивити издалека.

Блудне радње биле су строго забрањене: идеалним животом сматрао се онај посвећен целибату. Однос између партнера био је допуштен само унутар брака и то у сврху размножавања.

*У средњем веку љубав није имала везе са склапањем брака. Брак је у средњем веку био спајање земље, а не срца.

Разлози за брак су сви други осим љубави – повезивање кућа или поседа, стицање моћи, стварање савеза, рађање деце...

Одлуке о склапању брака доносили су стари чланови породице, јер су деца често врло млада. За дечаке женидба је била у доби од 14-15 година, а 12-13 година код девојчица. Након што би породице завршиле практичне договоре (ко колико доноси у брак, ко

плаћа трошкове женидбе) следи упознавање и могућа љубав. Често се у брак улазило под претњом родитеља. Добрим склапањем брака осигурава се будућност породице и углед у друштву.

Посебна прича о љубави у средњем веку је дворска љубав коју шире трубадури. Измислиле су је дворске даме док су им мужеви ратовали. Романтична, дворска љубав у средњем веку опевана у трубадурским песмама, позната је по својој чистоти и побожности. Као када вазал обећава да ће часно служити свом господару, тако је и витез обећавао да ће служити своју даму, испуњавати њене жеље и наредбе. Дворска љубав је била начин да племство изрази љубав коју не проналази у властитим браковима. Дама којој витез обећа послушност и оданост је највероватније у браку, па то све најчешће остаје тајновита афера без физичке конзумације љубави.

ОДАКЛЕ ДОЛАЗИ ЉУБАВ?

Одувек се говорило да љубав долази из срца. По открићима света науке и није баш тако. Утврђено је да љубав и заљубљеност долазе право из мозга. Сва она слатка осећања настају радом одређених делова мозга. Љубав се формира под утицајем специфичних хормона, односно неуротрансмитера на неуропријемнике у мозгу. Међу њима су: тестостерон, естроген, допамин, норадреналин, серотонин, окситоцин и вазопресин. За последња два постоје темељни докази да учествују у формирању везе између родитеља и потомства.

Анатомија љубави: два британска неуробиолога, Семир Зеки и Андреас Бартелс, са лондонског универзитета, покушали су да сазнају шта се дешава када волимо. Испитивање су извели на 17 студената, 11 женског и 6 мушког пола. Испитаници су гледали у слике вољених особа, након чега су се у њима појавила осећања која су препознали као љубав.

Љубав се крије у малим стварима

Људи су склони да се, говорећи о љубави, обично врте око устаљених и променљивих израза наклоности какви су поклони или изјаве љубави. Заборавите на сцене из филмова, живот је да се живи, а љубав да се даје и прима баш сваког дана!

Мале ствари које „греју срце“ су поступци, а не новчаник или его. „Љубав је тема на коју свако може да се надовеже, да је кроз уметнички рад осети или да изгради некакав однос према ономе што види.“

Кристина Летуница, II₂

Мода

Појам моде за сваког од нас представља различиту ствар. За неког је то уметност, за неког пуко одевање, за неког пак занимање, прерушавање, игра или уживање... Али у суштини, мода је одраз свачије личности или само-изражавање. То је једноставно начин живљења! У нашој средини, људи моду посматрају као одређени избор одеће и пробраних детаља, али то је у ствари начин на који ту одећу носимо, наш карактер и погледи на свет.

Да ли је мода важна?

“Да!”, рекли би, наравно, модни дизајнери, модни часописи, манекенке, модни блогери и филмске звезде. Али да ли је мода важна “обичним људима”, који не спадају у тих 250 милиона људи запослених у модној индустрији, а који имају луксуз вишка времена и новца да бирају шта ће обући?

Изгледу се увек придавала важност, али мода није увек стремилa ка комадима одеће чија је улога да нас учине привлачнијим. Следбеницима моде није од пресудног значаја да буду цењени на основу физичког изгледа. Они желе да покажу да су другачији, да су урбани, да су занимљиви. Они узимају оно што им се допадне, што одговара њиховој личности, а опет их не искључује из гомиле. Људи су друштвена бића која воле да су део групе, а мода је глобална и неискључива. Она не дискриминише на основу пола, расе, вере, интелигенције, професије. Мода је данас доступна свима, иако је често поистовећују са успехом, славом и друштвеним статусом.

Мода 21. века је комплекснији појам него икад. Она се није задржала само на гардероби. Мода је и начин на који говоримо, технологија коју користимо, начин размишљања, начин живљења.

Све је више модних блогера, стилиста и људи који прате моду.

Преминули модни дизајнер Александар Меквин (Alexander Mc Queen) је рекао: “Ово је нова ера моде – нема правила. Важна је индивидуа и лични стил.”

Ову годину обележили су:

- "Vintage" девојка бира: Капут од броката + Луди спојеви материјала + Ексцентричне ципеле
- Суперприземне девојке: Велики џемпери + Комбинезон + Комотни капут
- Заменски гардероба комади: Блуза са машном + Одело + Беретка + Мокасине + Наочаре за вид
- Краљевски комади: Мини хаљина за принцезе + Дијамантски брош
- Мекани рок седамдесетих комади: Плишане звонцаре + Пончо + "Patchwork" комади + Велика торба

Како бисмо открили трендове који се крију иза зидова наше средње школе, обавили смо интервју са ученицама друге и треће године, које су својим упечатљивим начином облачења послужиле као пример и инспирација осталим ученицама.

Годиште: 1999	•Омиљена боја: црна
Исидора Радисављевић	
Модни часопис: Убедљиво најбоље модне правце крију нам стране часописа "VOGUE". На велику жалост тренутно нам је доступан само у "онлајн" верзији, али се искрено надам да ћемо га ускоро угледати и на нашим киосцима.	Омиљени модни бренд: Немам конкретно фаворизовани модни бренд, јер сваком новом колекцијом раличити модни креатори испољавају своју аутентичност и намећу опсесију према појединим комадима за којим жуди свака девојка.

Опиши нам свој стил...

Наш начин одевања и само изношење разних комбинација говори много о нама. Моје комбинације су сасвим једноставне али у детаљ склопљене како би изгледале гламурозно и префињено. Комади у мом гардероберу су једноставних и неупадљивих боја које обично употпуним омиљеним црвеним детаљима. Никада не носим превише боја на себи, али некада волим да експериментисем и спојим неспојиво, али наравно без много штраса и упадљивости која не прија. Некада је битније како се нека комбинација изнесе, а не шта заправо садржи. Коса је јако битан детаљ који не смемо занемарити. Са накитом увек треба да будемо обазриви јер неспретност комбиновања може уништити целокупни утисак. Преферирам да носим хаљине и сукње и мајице са што необичнијим апликацијама и кројем.

Реци нам да ли имаш свог узора, што се моде конкретно тиче?

Носим искључиво оно што се мени лично свиђа и у чему се осећам пријатно и нипошто не пратим слепо модне блогере или познате личности. Поједини трикови се вешто украду, али поново, на сопствени начин обликују.

Који ти је омиљени модни детаљ?

Ниједна одевна комбинација није потпуна без ташне.

Годиште: 1998	•Омиљена боја: боја златна и све "nude" нијансе.
Тамара Московљевић	
Фармерице или хаљинице: Волим и једно и друго, оба могу изгледати добро у лежерним, па и у елегантним комбинацијама где се више истичу хаљине.	Омиљени модни бренд: <i>Victoria's Secret, Miu Miu, Max Mara, Zuhair Murad.</i>

Опиши нам свој стил...

Генерално волим све да носим. Од "casual" варијанти до елганције. Волим "street style", "boyfriend look-ове", као и спој неспојивог.

Реци нам да ли имаш свог узора, што се моде конкретно тиче?

Волим да пратим стил облачења других људи, и да од сваког усвојим нешто ново, али су то углавном ситнице које надограђујем на свој стил. Највише волим стил Кендал Џенер и Гиги Хадид.

Имаш ли неки савет за све оне који желе да изграде свој стил, али их је страх коментара околине?

Да могу комбиновати неспојиво, и да се не треба плашити моде, а посебно не друштва које спутава њихову креативност. Никома не треба говорити да то мора тако, зато што се то неком више свиђа. Идеје треба купити са разних страна, али у умереним количинама и знати укомбиновати са дозом својих идеја.

Ево неколико корисних савета од Исидоре и Тамаре за вас, девојке.
Такође су нам описале различите врсте облачења и комбиновања.
Ово је био њихов стил, а ми треба да градиммо свој,
да испољавамо маштовитост и креативност.
"Стил је начин да кажете ко сте, а да не морате ни да проговорите."
Рејчел Зои

ЖЕЉА

Прислоним руку на срце лудо
које у ритму твога имена бије.
Ћутим и очекујем неко чудо,
а судбина те упорно од мене крије.

Од облака лаких твој правим лик,
месечину извајам у очи твоје.
Сваки уздах је о теби стих
и сви они сакривени стоје.

Узалуд их скривам, узалуд све,
редовно нагрну к'о најјача плима,
а онда замрзим дане те,
пркосим себи, пркосим свима.

Нешто ми не да да заборавим,
мада се, признајем, и трудим мало.
Сасвим те успешно са стране
оставим,
ал' поклекнем, да не би срце стало.

У заблуди сам ипак, нема лека.
Горе је по мене присуство твоје.
Кришом те посматрам из далека,
руке се зноје, очи се зноје.

Памтим твој мирис, поглед и ход,
скупљам твоје покрете и речи.
Сада и овде, а сутра где год,
не може разум срце да спречи.

Ти си тај драгуљ у ризници мојој.
Ти си светлост, ти си густа тама.
А ја само чекам падалицу којој
препустићу још једну жељу о нама.

**Јелена Пршић, професор
српског језика и
књижевности**

СЛОБОДНО ВРЕМЕ

Кажу људи да ће свега на овом свету бити, само нас једног дана више неће. У свеопштој трци за новцем, послом, оценама, овим и оним, људима мало шта остане између редова. Увек се сетим добро познате домаће серије *Срећни људи* и Нециног домаћег задатка „Недеља у мом дому“. Написао је нешто овако: Недељом око мене крофне, али овог пута је јаукала да је боли рука и да не може, па су крофне биле спљоштене.

Где су нестале те недеље када смо сви заједно седели за столом, окупљени око ручка? Биће да су негде између фејзбука, телефона, мејлова... Искрено, нисам од оних који се грозје друштвених мрежа, радије

гледам филм, него ли читам књигу, спавам скоро до подне и волим да излазим и по мом мишљењу, то је добро утрошено слободно време. Али, чујем људе како са

неком чудном носталгијом у гласу причају о времену када се живело спорије, када се имало времена за то „нешто“. Када мало боље размислим, постоји једна ствар која и мени недостаје. Ускоро ће празници и у ово време ми замиришу иглице четињара, топла чоколада и цимет. Само што сада у углу моје собе стоји пластична јелка. Тата ради и своје слободно време користи за потрагу за следећим послом. Не кривим га због тога. Моје слободно време утрошено је, углавном, на седење испред рачунара. На крају, када реално погледамо слику, видимо све осим слободе. Робови смо модерног живота. Робови властитог времена и себе самих. Да ли ће се ишта променити? Нека за први корак буде довољно да смо свесни своје несвести.

Сара Дељанин, II₂

Хороскоп

Ован

Ваш елемент: ватра
Вама управља: Марс
Ваш камен: рубин
У животу тражите: узбуђење тренутка
Расположење: ентузијастично
Тајна жеља Овна: да влада другима

Вага

Ваш елемент: ваздух
Вама управља: Венера
Ваш камен: опал
У животу тражите: доследност
Расположење: променљиво
Тајна жеља Ваге: да живи лак, некомплицован живот

Бик

Ваш елемент: земља
Вама управља: Венера
Ваш камен: смарагд
У животу тражите: емотивну и финансијску сигурност
Расположење: енергично
Тајна жеља Бика: да има сигуран, срећан и богат живот/ брак

Шкорпија

Ваш елемент: вода
Вама управља: Плутон
Ваш камен: топаз
У животу тражите: да издржите упркос притисцима
Расположење: непоколебљиво
Тајна жеља Шкорпије: да тријумфује

Близанци

Ваш елемент: ваздух
Вама управља: Меркур
Ваш камен: аквамарин
У животу тражите: да истражите од свега по мало
Расположење: интензивна ментална енергија
Тајна жеља Близанаца: да буде испред других

Стрелац

Ваш елемент: ватра
Вама управља: Јупитер
Ваш камен: тиркиз
У животу тражите: добар живот
Расположење: бурно и експлозивно
Тајна жеља Стрелца: да се разликује од других

Рак

Ваш елемент: вода
Вама управља: Месец
Ваш камен: месечев камен
У животу тражите: потврђивање и блискост
Расположење: ћудљиво
Тајна жеља Рака: да се осећа сигурно (емотивно, финансијски, романтично и духовно)

Јарац

Ваш елемент: земља
Вама управља: Сатурн
Ваш камен: гранит
У животу тражите: да budete поносни на своја достигнућа
Расположење: моћна и издржљива енергија
Тајна жеља Јарца: да му се сви диве

Лав

Ваш елемент: ватра
Вама управља: Сунце
Ваш камен: перидот
У животу тражите: да водите друге
Расположење: енергија која исијава
Тајна жеља Лава: да буде звезда

Водолија

Ваш елемент: ваздух
Вама управља: Уран
Ваш камен: аметист
У животу тражите: да схватите мистерије живота
Расположење: жустро
Тајна жеља Водолије: да буде јединствена и оригинална

Девица

Ваш елемент: земља
Вама управља: Меркур
Ваш камен: сафир
У животу тражите: да урадите праву ствар
Расположење: саосећајно и брижно
Тајна жеља Девике: да даје и прима љубав

Рибе

Ваш елемент: вода
Вама управља: Нептун
Ваш камен: кржавик
У животу тражите: да нисте сами и да будете повезани са другима
Расположење: непостојани енергијски нивои
Тајна жеља Риба: да остваре своје снове и фантазије претворе у реалност

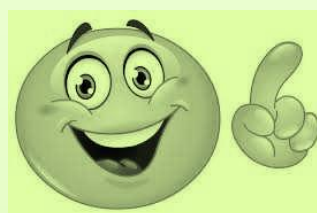
Александра Савић, IV₄

Афоризми? На правом сте месту.

- **Једни исти се увек извуку, остали су срећни добитници.**
- **Њима нико ништа не може.
Тако им се може.**
- **Толико су утањили да ни савест нема више за
шта да их угризе.**
- **Кад волиш, ништа ти није тешко.
Зато је тако тешко волети.**
- **Док договор није пао,
нисмо могли да га погазимо.**
- **Рупа у ђевреку је дијетални део пецива.**
- **Оптимиста је онај који кад му бродови тону
он замишља да су подморнице.**
- **Принудни рад – експлоатација.
Принудни одмор – приватизација.**

Исидора Џодић, I_2
Теодора Јездић, I_1

Да ли сте знали...?

Крокодили гутају камење да би лакше могли заронити.

Пропорционално својој тежини, људи су снажнији од коња.

Само 2% становника Земље имају зелене очи.

Луј XIV се окупао само два пута у животу.

Чопор вукова: Прва три вука су стара и болесна и из разлога да не би заостали за чопором, они иду испред свих и дају темпо. Након њих иде 5 најјачих вукова, који чине прву линију одбране или напада.

Последњи вук, издвојен мало од колоне је алфа и он одатле надгледа ситуацију и контролише чопор.

Вукови у свом животу имају само једну партнерку. Уколико се деси да она угине, остају сами до краја живота.

Ескимима се љубе тако што се дотакну носом о нос, у свом језику немају реч која означава рат, а имају више десетина начина да кажу реч зима.

Пигмејски Мармосет је најмања врста мајмуна на свету. Величине су 12-13 цм, са дужином репа од 21 цм и тежином од око 120 грама.

Човек не може извршити самоубиство задржавајући дах.

Најотровнија врста жабе садржи довољно отрова да убије 2000 људи.

Мед је једина храна која се не квари. Археолози су нашли мед у гробницама фараона и оценили да је јестив.

OK

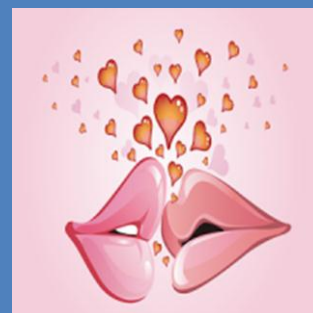
За време америчког грађанског рата, по повратку у картеле, уколико није било убијених, писало је „O killed“ или скраћено „O.K.“ што је значило да је све у реду. Одатле потиче данашњи израз OK.

На свету постоји човек који је алергичан на ви-фи конекцију.

Ви-фи конекција је два пута бржа на Месецу него на Земљи.

Мушкарци који љубе своје жене ујутру живе у просеку 5 година дуже од оних који то не чине.

Љубљењем које траје 1 минут сагорите 26 калорија.

Сваки век је дужи за 13 секунди од претходног.

Вицеви:

–Иду две змије шумом и
једна пита другу:

- Јесмо ли ми отровне?
- Не.
- Хвала Богу, угризла
сам се за језик.

Зашто жене не играју фудбал?

- Зато што не могу 11 жена на
истом месту и у истој одећи.

Како се зове златна
рибица која је
банкротирала?

- Бронзана.

Шта значи ПДВ?

- Пола дајеш
Влади.

Нови министар даје свој први
интервју.

- Претходна Влада нас је
довела до ивице провалије.
Обећавам да ћемо учинити
велики корак напред.

Шта је предизборна
тишина?

- Једини дан када
политичари не
лажу.

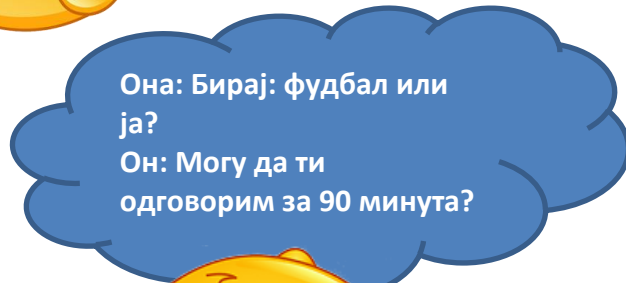
Како се зове медвед
који тренира Кунг
фу?

- Гриз Ли.

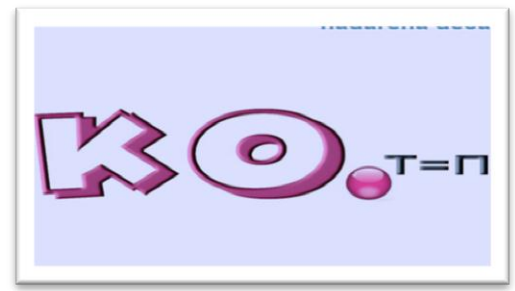
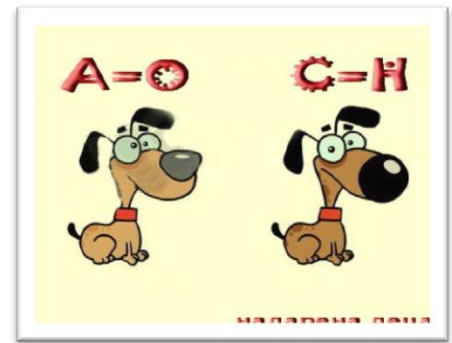
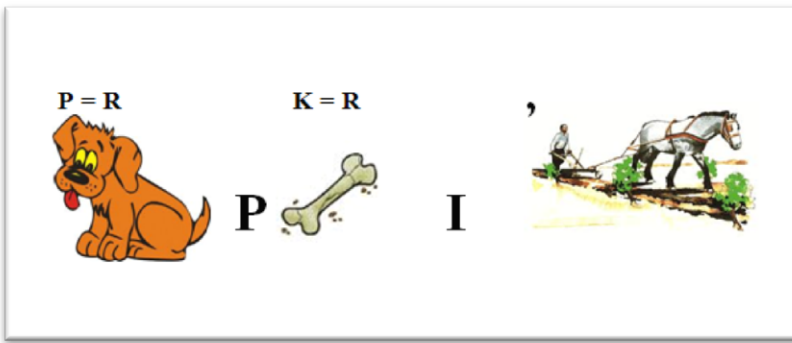

Она: Бирај: фудбал или
ја?

Он: Могу да ти
одговорим за 90 минута?

Ребуси:

Осмостмерка:

И	Р	У	З	А	А	В	С	А	Н	Ц	А	И	Е
Г	Н	И	Р	Е	Т	Р	А	Т	С	А	И	З	К
О	П	Е	Т	Е	Р	А	Ц	А	Р	Р	Б	Б	Ч
Р	Р	И	П	О	С	Т	А	К	Р	Е	П	А	А
Г	Е	Љ	П	О	К	И	О	Ф	К	М	Л	Ч	П
Ч	Ч	К	Т	Ј	В	Л	Н	Х	Л	С	К	А	О
Е	К	Л	Е	А	У	О	Е	Е	Е	О	И	Ј	К
М	А	Р	А	Т	О	Х	Х	В	Т	О	Г	Д	В
С	Б	О	Л	И	Д	Н	Е	Х	Р	О	Ф	И	Ћ

МАРАТОН, ПЕТЕРАЦ, РИПОСТА, РЕКЕТ, СТРЕЛА, ВРАТИЛО, ИЗБАЧАЈ, ПРЕЧКА, БЕКХЕНД, КОЛУТ, АЗУРН, АКСЛ, АПЕРКАТ, КОПЉЕ, РИНГ, СТАРТЕР, ФОРХЕНД, ГОЛФ, ДИСК, ТЕНИСЕР, ГРОГИ, КАТА, КОПАЧКЕ, ОСМЕРАЦ, СМЕЧ, БРЕЈК, ВЕСЛАЧ, САЛТО, БОЛИД

ПОСЛОВИЦЕ О ПРИЈАТЕЉСТВУ:

- *Чувај ме Боже "пријатеља" јер се непријатеља сам чувам.
- *Пријатељ је човек за кога увек можемо бити сигурни да може на нас рачунати.
- *Пријатељ је цвет једног тренутка и плод времена.
- *Колико год да је ретка истинска љубав, још је много ређе истинско пријатељство.
- *При избору пријатеља буди спор, при промени пријатеља још спорији.

Судокy:

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

3			2	4			6	
	4						5	3
1	8	9	6	3	5	4		
				8		2		
		7	4	9	6	8		1
8	9	3	1	5		6		4
		1	9	2		5		
2			3			7	4	
9	6		5			3		2

Загонетке:

- 1) Војвод воду пије над њим се барјак вије. _____
- 2) Два локвања око пања. _____
- 3) Без коже уђе, са кожом изађе. _____
- 4) Бјела бјелу ћера преко бјела поља: дај ми бјело! Бјела љеба испод бјела струка. _____
- 5) Дању клања, а ноћу звезде броји. _____
- 6) Во буче, па пуну кошару навуче. _____
- 7) Гурава кобила све поље побила. _____
- 8) Два се брата преко плота за браде вуку. _____
- 9) Два ступца у небо ударају. _____
- 10) Жуто мече пред Богом плаче. _____
- 11) Закла вола бивола, све село свика, а кад 'оће да слави, нема шта да стави. _____
- 12) Зелена кошара, црна говеда, гвозден кључ који откључава. _____
- 13) Зимџи служи, а лети зубе кеси. _____
- 14) Јаше тута на баури. _____

Решѣња: 1) пѣвац и чѣгов рѣп; 2) ушѣи; 3) хлѣб у пѣћѣи; 4) овѣца и јѣтѣи; 5) ѣрама; 6) звоно цркѣвно; 7) коса; 8) грѣбѣи; 9) очѣи; 10) канѣило; 11) кокошка кад ѣсѣе јаје; 12) лубѣница; 13) саоѣница; 14) свѣрака на крмаѣи.

Александра Савић, IV₄